Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 216. szám. Hétfő, augusztus 7.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Érdemes volt-e?

Budapest, augusztus 6.

(mf) Holnap délelőtt, amikor ez az ujságlap kikerül a nyomdából, századunk legférfiasabb harcának tárgya megáll Rennesben a komoly katonai birák előtt. Egy egyszerü katona, nem is nagyon talentumos, amolyan zárkózott katonai gondolkodásu ember, aki teljességgel véletlenül lett világtörténeti név. És amikor biráinak bediktálja nevét és születési évét, az egész világban leteszi a fegyvert az a formidábilisan nagy és gazdag hadsereg, amely óérte küzdött. Ezzel a kezdettel évek tüzes munkája ér véget, falhoz támasztják a fegyvereket, és győzök, legyőzöttek dolguk után mennek.

És itt áll mindenek előtt most, az eredmény napján a nagy kérdés: *Érdemes volt-e?* Vajjon érdemes volt-e lázba hevülnie az egész emberiségnek egy közönséges francia kapitányért? Érdemes volt-e fölidézni a faji különbségeket, a gyülöletet és az élet-halálharcot? Nem kár-e azért a csodálatosan nagy szellemi energia-mennyiségért, amelyet az ártatlan visszahozásává változtatott az erőátváltozás törvénye? Nem kár-e azért a megdöbbentően sok pénzért, időért, életpályáért, ambicióért, amit ez a pör elnyelt? Van-e az emberiségnek pozitiv haszna abból, hogy ennyi eleven áldozat árán visszahozta Dreyfust?

A cél az emberiség boldogsága. Minden eszköz ezt szolgálja, s minden, ami történik, ezért történik. Az igazságosság, amely döntés az érdekek összeütközésekor, szükséges az emberi boldogsághoz. A Dreyfus-pörnek eddig minden kárát észleltük, ha ugyan nem szenvedtük is meg. Országokra kiható pénzügyi rázkódtatásokat okozott; elsöpört illuziókat és embereket; a gyülölet kovásza lett, s ezerek életét keseritette meg. Megzavarta egy olyan ország politikai beléletét, amely fontos szerve a civilizált emberiségnek. Nincs könnyebb, mint fölsorolni azokat a károkat, amelyeket a tüzérkapitány pöre a nagy emberi társaságnak okozott.

Most teljesült a mi szivünk óhajtása, s a bennünk ösztönhöz hasonló módon működő emberszeretet, igazságérzet és lelkiismeret minden poklokon keresztül kiverekedte a Dreyfus igazát.

És hol a haszon? Még egyszer: érdemes volt-e? Hiába, keresni kell azokat az értékeket, amelyekkel az *affaire* révén gazdagodtunk. Hol vannak azok az erők, amiket nyertünk ily hallatlan pazarlás után? — Hát megvannak ezek az értékek. Friss, eleven, meghatározható értékek. Az emberi szivnek mindörökkön igaza van; s ahogy minden érzése a célszerüséget szolgálja, ahogy a szeretet és a szerelem a fajfönntartás eszközévé emelkedik, ugy a kapitány iránt érzett részvétnek is megvan a maga termékeny rezultátuma. Nem érzik, hogy ezentul óvatosabbak lesznek a birák a nagy büntetések kimondásában? Vajjon nem fognak-e a világ összes hadseregeinek tisztjei jobban vigyázni magukra? Nem váltak-e ártalmatlanokká kártékony gazemberek ebben a nagy tüzviharban? Megingott a bizalom a nagyhatalmak iránt, s az emberiség jobban fog örködni azok fölött, akik fontos érdekeit képviselik. Mint ahogy egy nagy sikkasztás után kettőzik az őrt minden pénztár előtt, ugy a nagy párisi *débâcle* után megerösödik a vezérkarok ellenőrzése. Nagyobb lesz a gondosság és a körültekintés a világ minden biróságánál; a jövendő birói nemzedékek már ennek a világraszóló gazsággal sulyosbitott tévedésnek ismeretével foglalják el székeiket.

Mint amikor oxigént lehel be az ember s tüzes lélekzete egy perc alatt annyit rombol és épit az organizmusában, amennyit a rendes levegő egy hét alatt, — ugy izzott át romboló és tisztitó tüzként ez a pör Európán.

Ha még tovább és mélyebben gondolkozunk, megtaláljuk a többi etikai nyereséget is. Végül pedig, hogy egyébről ne is szóljunk, most megint, tudja isten hányadszor, tüzes viharokon át, sirját föltépve, biblikus erővel ujra és ujra győzött az Igazság és ha semmi más hasznunk nem volna, mint hogy ezt megértük, s lelkünk minden boldog derüjével gondolunk arra, hogy a nagy rendet megbolygatni nem lehet, — már ez is elég volna ahhoz, hogy ne sajnáljunk semmit, ami ezen a nagy csatán elveszett.

BELFÖLD.

Beszámoló. *Barcsay* Domokos országgyülési képviselő — mint *Bánffy-Hunyadról* irják — szombaton tartotta meg ez évi beszámolóját. Mint minden évben, Bánffy-Hunyad közönsége ezuttal is impozánsan adott kifejezést szeretett képviselője iránt való osztatlan bizalmának, hálájának és ragaszkodásának. A tüzoltó testület fáklyákkal, az iparostestület dalkörével s nagyszámu választó közönség jelent meg alkonyatkor a Barcsay-park fejedelmi kastélya előtt. Az üdvözlő beszédet dr. *Albrecht* Lajos ügyvéd tartotta. A választóközönségnek meg-megujuló éljenzése és tapsai mellett sorolta föl a kerület népszerü és közszeretetben álló képviselőjének érdemeit s egyben a választók változatlan hüségéről, rendületlen bizalmáról, ragaszkodásáról és szeretetéről biztositotta. A szónok kifejezte a lakosság osztatlan szeretetét a képviselő nemeslelkü felesége iránt is, akinek általánosan ismert jótékonysága már annyi szegény könnyüjét száritotta föl. *Barcsay* Domokos meghatottan köszönte meg a választó közön-

REGÉNY.

A más büne.

(45) — Amerikai detektivregény. —

Irta: JULIAN HAWTHORNE.

— Igen, de az természetesen hamis név volt.

— Kétségtelenül, de mégis csak különös, hogy ezt a nevet mondotta és nem egy másikat.

— Miért nem használhatta volna fel éppen ezt is?

— Azért, mert ez a név olyan emberé, aki sok évig társa és barátja volt Dupennek. Grush Jakab vele ment Kaliforniába és együtt is jöttek vissza. Ő figyelmeztette Dupent a parkban önre azon a napon, amelyen először találkozott a bátyjával. Ő sugalmazta Dupennek, hogy micsoda jövedelmező üzlet volna, ha megzsarolnák önt.

— De hát hogy tudta meg mindezt felügyelő ur?

— Azt mondhatnám önnek, hogy mindezt besugták nekem, vagy más titokzatos uton tudtam meg. De hát az egyszerü valóság az, hogy Grush Jakab maga mondta el nekem.

— Ő mondta meg? Hát ő a maga embere?

— Semmi esetre sem; csak ez alkalommal jó szolgálatot tett nekem.

— De . . . nem értem . . .

— Pedig mindennapos dolog. Grush Jakabot tegnap este elfogták, mert a városi vasuton el akarta valakinek lopni az óráját. Nem ez az első alkalom, hogy dolgunk van vele, s amikor letartóztatták, arra gondolt, hogy valószinüleg hosszabb ideig lesz a fogságban. Elhatározta tehát, hogy leszámol egy emberrel, aki, legalább ő azt hitte, cserben hagyta őt. És ez az ember Dupen volt.

— Összevesztek?

— Ugy van! És pedig ön miatt! Amikor Grush az ön megzsarolását ajánlotta, Dupen hallani sem akart róla. De csak azért, hogy az egész zsákmányt maga dughassa zsebre. Amikor, ugy gondolta, megszabadult Grushtól, ön után kémkedett és követte egészen bátyja lakásáig Harlembe. Amit azután csinált, azt tudja. De Grush bizalmatlankodott, s rájött Dupen kétszinü viselkedésére. Bosszut akart állani, s ma reggel azt üzentette nekem, hogy mondani akar nekem valamit. Lementem hozzá, s beszéltem vele a cellájában. Elmondta nekem Dupen hütlenségét és előre figyelmeztetett, hogy Dupen pénzt fog kapni öntől. Tettettem, hogy nem hiszek a szavának, arra tovább folytatta, s elmondta, hogy Dupen egy esztendővel ezelőtt lopást követett el, amelylyel egy ártatlant vádoltak. Igen asszonyom, a Tunstall eset volt az, amelyről beszélt. Kérdeztem tőle, honnan tudja mindezt, arra elmondta, hogy akkoriban barátja volt Dupennek, s amikor Nolen Percyt elfogták, Dupen kacagott és olyasfélét mondott, hogy az ugyan jó tréfa volt, nagyon örül, hogy bemártott a csávába egy Nolent, s reményli, hogy Nolen Percy a börtönben lesz, ő pedig azalatt vigan fog élni a pénzből.

— Ó, a nyomorult! — mondta Paula szikrázó szemmel.

— Azt feleltem Grushnek, — folytatta tovább a felügyelő, — hogy ha Dupennek köze van ahhoz a lopáshoz, akkor ő is bünös benne. Először tagadott, végül azonban bevallotta, hogy ő fedezte fel, hogy Tunstallné nagy pénzzel a zsebében jár-kel a városban s amikor tovább fakgattam, még azt is megvallotta, hogy ő mutatta meg Dupennek az asszonyt akkor reggel s várt is rá, amig bent az ékszeresboltban a lopást elkövette. Szerinte Dupen ez alkalommal sem járt el vele szemben becsületesen. Vonakodott attól, hogy kellő részt adjon neki a zsákmányból. Hanem ő akkor nem mutatta az elégedetlenségét, csak várt az alkalmas pillanatra, amikor megbosszulhatja magát. Még sok apró-cseprő dolgot sorolt elő, amelyek sok olyan ténynyel egyeztek meg, amelyeket már azelőtt kinyomoztam s mindez meggyőzött arról, hogy a beszédje nagyjából igaz lehet.

— Hála legyen a jó istennek! — szólott Paula — Ó, az én kedves bátyám!

— Várjon még csak egy pillanatra — felelte a felügyelő — még nem vagyunk a végén. A rendelkezésünkre álló bizonyitékok áttekintése után még töprengtem, vajjon tanácsos volna-e, ha Dupent a lopás vádja alapján tartóztassuk-e le. Ha nem sikerülne az elfogatása, akkor istenhozzádot mondhatunk neki; soha többé itt nem látjuk! De ha öntől megkaphatnám a zsarolás históriájának a bizonyitékait, s ha kimutathatja, hogy a pénzt csakugyan kifizették neki, a dolog akkor sokkal egyszerübb volna, ennek az alapján elfoghatnók és bekisérhetnők őt. A többi magától jön majd, ha nem tévedek nagyon.

— Föltétlenül bizonyithatom a pénz kifizetését — felelte Paula — férjem és a sekk csak elég bizonyiték.

— Nagyon helyes! És most — mondotta a felügyelő kissé előre hajolva és hangját halkitva — el akarom mondani azt a tervet, amelyet főztem, hogy a dolgot sikerrel nyélbe üthessük.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Másnap reggel tiz órakor Byrnes felügyelő a legcsekélyebb részletekig rendben volt az előkészületeivel. Csak az volt éppen már a dolga, hogy lesse a legyet, amelynek a pók hálójába kell kerülnie.

Amikor Dupen Horace a sekket megkapta, azzal az elhatározással dugta zsebre, hogy más-

Lapunk mai száma nyolc oldal.

ség bizalmának és ragaszkodásának ez ujabb megnyilatkozását. Azután beszámolt parlamenti működéséről. Elmondta, hogy amikor a disszidensekkel kilépett a szabadelvü pártból s később, mikor a távozás okának megszüneésével visszalépett a szabadelvü pártba: tisztán a haza és a kerület választóinak érdeke vezérelte s a tanusitott bizalomért hála fejében a haza és választói érdekének akar ezután is hü szolgája maradni. Barcsay válaszában hangsulyozta Széll Kálmán miniszterelnök érdemeit is, akit — ugymond — minden utógondolat nélkül, őszintén követ. A beszédet hosszas és lelkes éljenzéssel fogadta a közönség. Az iparos dalkör elénekelte még a Himnuszt, azután asztalhoz ült a társaság, amelynél számos felköszöntőben ünnepelték a képviselőt és feleségét.

A bethleni mandátum. *Bethlenből* táviratozzák: A *bethleni* választókerület szabadelvü pártja augusztus 6-án *Bethlenben* megtartott gyülésében gróf *Bethlen* Bálint nagybirtokost egyhangulag országgyülési képviselőjének jelölte.

KÜLFÖLD.

A rennesi tárgyalás. Rennesből jelentik a következőket: A városban a szokott nyugalom uralkodik és semmi jel se mutat arra, hogy hétfőn mily óriási jelentőségü dolog fog a kis városban lejátszódni. Egy helyen van némi mozgalom: ahol a világ minden részéből egybegyült ujságirók tanyáznak, tanácskoznak. A gimnázium nagyterme, ahol a tárgyalás lesz, már teljesen át van alakitva. *Mercier* tábornok délután négy órakor érkezett Rennesbe. A pályaudvaron kocsival várta barátja, *St. Germain* tábornok. Mercier feleségét és két fiát is magával vitte. Az egész fogadtatás alatt *egy kiáltás se hangzott*; Mercier vidáman viselkedik. Egyéb értesülések:

Rennes, augusztus 6.

A haditörvényszék valószinüleg nem fog kedd előtt a titkos dossier vizsgálásával foglalkozni, ami nem nyilvános ülésen fog történni. A tárgyaláson csupán a vádlott védőével, *Chamoin* tábornok kormánybiztos és *Paléologue* külügyminisztériumi osztályfőnök lesz jelen. *Casimir-Périer*, *Billot* és *Gonse* tábornok, továbbá több más, tanunak megidézett tiszt ide érkezett. *Billot* tábornok megérkezésekor azt kiabálták:

— Éljen a hadsereg! Éljen a köztársaság!

A papság ellen irányuló kiáltások is voltak hallhatók.

Párisz, augusztus 6.

Szocialisták és szabadelvüek csoportjai ma *Etienne Dolet* szobra előtt tüntetést rendeztek, mely alkalommal *Zolát* éltették és *Rochefort* ellen irányuló kiáltásokat hallattak. Ez ellentüntetésre adott alkalmat, miből verekedés támadt. A rendőrség végül szétoszlatta a tüntetőket, a nélkül, hogy komolyabb rendzavarás történt volna.

A belgrádi statárium Belgrádból táviratozzák: A rögtönitélő biróság a felségsértésben való bünrészességgel vádolt foglyok közül *hetet fölmentett*. A fölmentettek között van egy törvényszéki elnök, egy ügyvéd, egy ujságiró, egy kereskedő és három gazda. Valamennyien a *radikális párthoz* tartoznak.

A saragossai ostromállapot. *Madrid*ból táviratozzák: A *saragossai* ostromállapotot megszüntették. — A haditörvényszék összeült, hogy *Santiago* feladása ügyében meghozza ítéletét. Azt hiszik, hogy a biróság felmenti *Toral* tábornokot, de ugy látszik, más katonatiszteket von majd felelősségre. Az ítéletet hétfőn hirdetik ki.

Ausztriai tüntetések. Salzburgban tegnap ujabb csődülések voltak, melyekben nagyobbára a legalsóbb néposztályhoz tartozók vettek részt. Tüntetések is voltak és a közbelépő rendőröket kövekkel dobálták meg. Egy rendőr könnyü sebet kapott. A rendőrség fegyverét használta. Háromszázad katonaság vonult ki, de nem volt szükséges közbelépnie. Husz embert letartóztattak. Hajnali két óra felé a nyugalom helyreállott.

HIREK.

Budapest, augusztus 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Julius 31-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

•

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári honapok alatt fürdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a cimváltozásról értesül, nyomban az uj tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak fölhasználásától akkor se visszariadni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigoruan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— **A királyné emléke.** Erzsébet királyné lelki üdveért szeptember 11-ikén délelőtt 11 órakor a bécsi hofburgbtemplomban gyászistentisztelet lesz, amelyen a király, valamint a Bécsben jelenlevő főhercegek a kiséretükhöz tartozó urakkal együtt résztvesznek. A Bécsben időző főhercegnők az oratoriumban lesznek.

— **Toronyzene Kőbányán.** A fővárosban mindinkább tért hódit a toronyzene, amely eddig csak a budavári koronázó Mátyastemplomban volt szokásban. A kőbányai uj plébánia-templomban *Böschatt* János plébános-helyettes ma vezette be az ujitast. Az uj templomban toronyzene volt, amelyet nagyszámu közönség hallgatott végig. A 32. gyalogezred zenekarának a tagjai művészettel adták elő az ősrégi szép magyar egyházi énekeket. A toronyzenét nagyobb ünnepeken megismételik.

— **Teleszky István temetése.** *Teleszky* István volt igazságügyi államtitkár holttestét *Kőrösnicáról Budapestre* hozzák. A ravatalt a kerepesi-uti temető halottas házában állitják fel, ahonnét holnap, hétfőn, délután öt órakor temetik el.

— **Petőfi emlékezete.** *Marilla fürdő* közönsége impozáns módon adózott Petőfi emlékének. A közönség zsufolásig megtöltötte a nagy olvasótermet, hol az ünnepély lefolyt. *Reményi* Antal elnök megnyitója után dr. *Irigh* Lajos nagy hatással szavalta el Jókai Apotheozisát. *Constantinescu* Sándorné asszony *Gounod* „Ave Maria"-ját énekelte. *Heidlberg* Márton Petőfiről mondott ünnepi beszédet. *Deutsch* Bernát az *Aradi Nemzeti Szövetség* társelnöke a Tajpra magyar-t adta elő szép hatással. Zeneszámokkal, közreműködtek még *Bogányi* Beláné, *Fraukl* Aranka, dr. *Heffenrich* Sándor és *Baranyai* IRre mérnök. Lelkes hangulatban, a Szózat éneklése közben oszlott szét a közönség. A banketten *Deutsch* Bernat a királyra üritett poharat. Felköszöntőt mondottak még a kormányra Jókaira és Petőfinek még élő kortársaira.

Igláfüreden is megünnepelték Petőfi halálának ötven éves évfordulóját. *Abonyi* Gyula, a Nemzeti Szinház tagja, Ábrányi Emil gyönyörü ódáját szavalta. *Sassi Nagy* Lajos tanár elkalmi fölolvasást tartott, *Szabó* Endre, az Üstökös szerkesztője pedig lelkes szabad előadást mondott s a Petőfi-térnek elkeresztelt főtér jelző-tábláját ünnepélyesen leleplezte. Este a fenyvesben sikerült társasvacsora volt.

— **Bucsu a Krisztinavárosban.** A budai Krisztinavárosban ma tartották meg a templom védőszentjének ünnepét nagy élénkség mellett. A forró idő ellenére nagy tömegekben vonult át a közönség a bucsura. A Krisztina-téren és Roham-utcában igen sok mézesbábos sátor, árubódé volt felállitva, nem hiányzottak az ördöghinták és a mutatványos sátrak sem. Az ünnep egyházi része a plébániatemplomban folyt le, ahol fél 10 órakor *Zubriczky* Antal vallástanár szentbeszédet tartott, a zenés nagymisén a szertartást *Rosthházy* Kálmán plébános végezte számos növendékpap segédletével. Mise alatt körmenet volt, amelyen résztvettek a kerület előkelő polgárain kivül a szürkenének fehérbe öltözött növendékei s az árvagyermekek is. Délben a plébánosnál diszebéd volt.

— **Vasuti katasztrófa** *Párisb*ól táviratozzák: Tegnap este fél 10 után a *juvisy-sur-orge-i* pályaudvaron a *Párisból Nantesba* menő futárvonat beleszaladt az ugyanabban az irányban öt perccel előbb elindult futárvonatba. Az összeütközés következtében az első vonat öt hátulsó kocsija összezuzódott. *Tizenhét ember életét vesztette, ötvennél többen megsebesültek.* Azonnal segélyvonatot inditottak a szerencsétlenség szinhelyére. A közmunkaügyi miniszter éjjel 1 órakor Juvisibe ment, hogy vizsgálatot inditson és reggel 5 órakor visszatért Párisba.

Az utolsó jelentések szerint az összeütközés a 29/b. és 29. számu vonatok között, — melyek közül az első 9 óra 35 perckor, a második pedig 9 óra 40 perckor indult el Párisból Nantes felé, — este 10 óra 5 perckor történt. Az első vonat Juvisyben megállott. Még nem tudják, hogy azért-e, mert a karjelző, amely vihar következtében nem müködött, először *tilos*t jelzett és csak azután *szabad*ot. A sebesültek közül, akiknek száma — mint eddig megállapitották — hetvenhárom, sokan sulyosan és néhányan halálosan sérültek meg. *Loubet* elnök megbizta egyik parancsőrtisztjét, hogy látogassa meg a különböző kórházakban elhelyezett sebesülteket.

•

Az orléansi vasut-társaság a következő jelentést adta ki:

Az expresszvonat megállt Juvisyben, ahol jelzéssel kellett volna a vonatot fedezni. A vizsgálat azt nyomozza, hogyan történtetett, hogy a jelzés nem állitotta meg az utána jövő vonatot. Részben az akkor dühöngött vihart okolják. Az expresszvonat végén lévő csomagszállitó vaggon és az utolsó személykocsi — egy III. osztályu vaggon — teljesen tönkrement. Ez a kocsi tömve volt utasokkal, azért van a katasztrófának olyan sok áldozata. A társaság jelentése megerősiti, hogy tizenhét ember életét vesztette.

— **Hadihajók a Dunán.** A napokban az ország minden részén megkezdődnek a gyakorlatok. Nemcsak a gyalogezredek, lovasság tartja gyakorlatait, hanem a dunai hajóraj is gyakorlatra megy pár nap mulva az Al-Dunára. Tegnap érkezett a fővárosba a *Lajtha* meg a *Szamos* monitor, ma reggel követték a *Kőrös* és *Maros* monitorok, továbbá egy torpedócsolnak, meg egy őrároó hajó, mind hadi felszerelléssel. A hadihajók pár napig maradnak a Duna jobbpartján, azután lemennek lövőgyakorlatokra Ercsibe és Orsova környékére.

— **Jubiláló tüzoltó-egyesület.** A *zalaegerszegi* tüzoltó-egyesület — mint ottani tudósitónk táviratozza — ma ülte meg fennállásának negyedszázados ünnepét. Az ünnepet dr. gróf *Jankovich* zalamegyei főispán védnöksége alatt rendezték. A különböző tüzoltó-testületeket a vaspálya-állomásnál *Borbély* György főparancsnok fogadta. Tegnap este a Barossligetben óriási közönség s a vendég-egyesületek jelenlétében osztották ki az érmeket a zalaegerszegi önkénytes tüzoltók között. A helyi és az idegen tüzoltó-testületek diszben vonultak föl ma délelőtt a templomba, ahol ünnepies hálaadó istentisztelet volt. Istentisztelet után a tüzoltó-testületek a vármegyeház disztermébe vonultak, ahol a zalaegerszegi egyesület diszközgyülést tartott. A diszközgyülés után a megyei tüzoltó-szövetség gyülése következett, ennek végével pedig banket volt, a honnét Borbély főparancsnok inditványára *József főhercegnek üdvözlő táviratot* küldöttek. Délután diszgyakorlatot tartottak *Stefanecz* József alparancsnok vezetése mellett.

— **Tifusz Párisban.** Napról-napra emelkedik Párisban a tifuszbetegek száma, csak a kórházakban háromszáznál több beteget kezelnek. A ragály oka az, hogy a vizvezeték csöveibe a *Miron* forrás vizét is bevezették, amely pedig meg van fertőztetve. A nyári fogyasztást a *Vanne*-forrás tiszta vize nem tudja kielégiteni, azért használták fel a *másik forrás* vizét is.

---

nap beváltja a banknál. De ahhoz szükség volt, hogy a személyazonosságát kimutassa, ami semmi esetre sem volt könnyü feladat, annál is inkább, mert a sekkre irt nevet nem mondhatta a magáénak.

Végre is arra szánta rá magát, hogy a sekket egyik barátjával fogja beváltatni. Mindenképpen ki akarta kerülni, hogy megtudják róla Ketelle biróval bárminémü összeköttetését s részben ezért mondotta be a Grush nevet is. Csakhogy mindenképpen veszedelmes állapot volt ez, s erősen megfogadta, hogy sohasem fog többé ilyen veszedelmes sekket a nyakába varratni magának.

Késő este mégis sikerült neki fölváltani a sekket egy fogadó kocsmájában, az alsó városban, ahol lakott. A kocsmáros összeköttetésben volt azzal a bankkal, amelyhez a sekk szólott. Ez szerdán történt. Másnap, azon a csütörtökön, amelyen Paula Byrnes felügyelőt meglátogatta, a sekket több más sekkel együtt elküldték a bankba; de ugyanaz nap este a sekket azzal a megjegyzéssel küldték vissza, hogy „érvénytelen."

Dupen az időtájt nem volt otthon, s csak tizenegy óra felé érkezett a fogadóba. A fogadós megmutatta neki a visszautasitott sekket és követelte a pénzét. Dupen, ámbár a nyolcvan dollár jó részét elköltötte már, hogy a kellemetlenségeket kikerülje, ötven dollárt letett s megigérte, hogy másnap elmegy a bankba s a dolgot rendbe hozza. Bár a sekket közönyös arccal dugta zsebre, belül forrongott a dühtől és az aggodalomtól.

Mit jelenthet ez? Egy sekket, amelyet Ketelle biró irt alá, s a saját bankjánál visszautasitják. Tévedés történt-e a kiállitásánál, véletlenség-e ez, vagy pedig jól átfontolt terv?

Tévedés aligha lehetett. Semmi kétértelmüség nem volt a szövegben s a dátum és minden egyéb apróság a legnagyobb rendben volt, erről Dupen meggyőződött. Inkább valami véletlenségre kellett gondolni.

(Folytatása következik.)

— **Kikapós főbiró.** *Nyiregyházáról* táviratozza tudósitónk: *Kótaj* község főbiráját állásától felfüggesztették, mert a csendőrőrjáratot a községházán leitatta s maga is botrányosan viselkedett. A főbiró különben már előzőleg fegyelmi vizsgálat alatt állott.

— **Egy pénzügyminiszteri számtiszt csalása.** Alig egy év óta már harmadszor dézsmálták meg a magyar királyi állampénztárt. Néhány nap előtt fejezte be a rendőrség a csaló és okmányhamisító *Gubics* György nyugalmazott számtanácsos ügyében a vizsgálatot és három nap óta már ismét egy nagyobb csalás foglalkoztatja. Augusztus 3-án a pénzügyminisztérium jelentést tett a főkapitányságnál, hogy nagymérvü állampapirhamisitásnak jött a nyomára. A bécsi földhitelintézetnél ugyanis — mint emlitettük — valaki egy magyar állampapir hamisitott szelvényeit váltotta be. A szelvények több darabból oly ügyesen voltak összeragasztva, hogy a beváltásnál nem is vették észre. Csak a pénzügyminisztériumban jöttek rá a hamisitásra, amikor a bécsi pénzintézet a szelvényeket beküldte. A hamisitást ugy követte el az illető, hogy ellopta a központi számvevőségből a beváltott és átlyukasztott szelvényeket, amelyekből azután a sértetlen részeket kivágta és összeragasztotta. A hamisitásokat *Gagitscher* István *volt pénzügyminiszteri számtiszt követte el. Gagitscher* István már néhány év óta állott a pénzügyminisztérium szolgálatában. Előbb a központban volt alkalmazva a számvevőségnél, majd — körülbelül három év előtt a pénzügyigazgatóság számvevőségéhez helyezték át. Hivatalában sohasem volt pontos, sokat mulasztott és igen könynyelmü életet élt. Körülbelül egy év előtt egyszerre kimaradt hivatalából. A hivatalos lapban háromszor felhivták, hogy jelenjék meg szolgálati helyén, mert különben kilépettnek tekintik. Gagitscher nem mutatkozott és igy *törölték a tisztviselők sorából.* Gagitscher mint a nyomozás megállapitotta, azután még többször följárt a pénzügyminisztérium budai épületébe és valószinüleg ekkor férkőzött a szelvénytartó szekrényhez, amelyet aztán alaposan megdézsmált. Hogy mennyit vihetett el és váltott be, azt még közelitőleg sem lehet ez időszerint megállapitani, de valószinüleg *igen nagy* összegről van szó. Gagitscherről ugyanis megállapitották, hogy az utolsó időben rendkivül pazarolta a pénzt, a melyhez csak bünös uton kerülhetett. A rendőrség ma reggelre már azt is megállapitotta, hogy Gagitscher, aki különben szekerész-hadnagy, jelenleg *Bécsben* tartózkodik és táviratilag kérte a bécsi rendőrfőnökségtől letartóztatását.

— **Halálozás.** Dr. *Timon* Ákos miniszteri tanácsos, egyetemi tanárt, a kath. autonómiai kongresszus előadóját sulyos csapás érte. Édes anyja, özv. *Timon* Bertalanné szül. *Dombrády* Mária életének 77-ik évében meghalt. Temetése ma volt Egerben.

Ma délután 5 órakor temették kovarczi *Schlick* Bélát, a Schlik-féle vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság vezérigazgatóját a Podmaniczky-utca 16. sz. alatti halottas házból. Impozáns módon nyilvánult a részvét a megboldogult iránt. A gyászszertartáson jelen volt *Radocza* János és *Láng* Lajos országgyülési képviselő, *Mendl* István, továbbá a Schlick-gyár összes hivatalnokai *Vajda* igazgató, Glaser cégvezető vezetése alatt. Ott voltak továbbá a rimamurányi-salgótarjáni vasmü igazgalóságának képviselői, és a Schlick mérnöki kara. A Kerepesi-temetőben, ahova a menet fél 7 óra tájban ért ki, még egyszer beszenteték a koporsót s a dalárda gyászénekének hangjai mellett helyezték örök nyugalomra a családi sirboltban.

Pacséri *Rezsny* Aurél zentai rendőrkapitánynak a temetése, aki vadászatról jövet véletlenségből saját fegyverével halálra sebezte magát s néhány óra mulva meghalt, szombaton délután volt a temetése. Nagy közönség kisérte el utolsó utjára.

Róka Gyula, a Ludovika Akadémia volt tánctanára, Budapest fővárosának széles körben ismert polgára, 53 éves koraban elhunyt. Temetése vasárnap délután ment végbe, nagy részvét mellett.

Özvegy *Steiner* Samuelné e hónap 4-én 83 éves korában meghalt Budapesten.

— **A világkiállitás katalógusa.** A párisi világkiállitás igazgatósága tegnap határozott a hivatalos katalógusok ügyében. Három párisi cég pályázott a katalógus kiadására. Az igazgatóság a *Lemercier*-cégnek adta el a katalógus kiadási jogát 453.000 frankért. Megjegyezzük, hogy a *Lemercier*-cégnek honfitársunk, *Kádár* Gábor az igazgatója.

— **Őszeresek gyülése.** Zajos lefolyásu gyülést tartottak ma délután a Kazinczy-utca 53. szám alatti vendéglő helyiségében az őszeresek. — Nagy az elkeseredés ugyanis az őszeresek közt a miatt, hogy a belügyminiszter egy rendelete értelmében őszeres engedelynez csak az juthat, aki 33 éves elmult, három év óta Magyarországon, egy év óta pedig a fővárosban lakik, az őszeres ipartestület mégis szabaly ellenére engedelyt ad a beözönlő külföldieknek is, különösen a lengyeleknek. Ezért tartották ma tiltakozó gyülést az őszeresek. A gyülésen *Berkovics* József gyülési elnöknek ugyancsak nagy faradságába került a rend fenntartása. *Steiner* Zsigmond, *Stalber* Mór, *Schwartz* Samu beszéltek az őszeresek tarthatatlan helyzetéről. *Hős* Mór az őszeres ipartestületet támadta, mert az igazolványok kiadásáért a megszabott 12 forinton felül még külön 4 forintot is szed. E közben az elnök rendelkezésére *Weisz* Samu őszerest a gyülés helyiségéből kivezettek, mert *a német szónokok beszédeit közbekiáltásaival zavarta. Weiner* Miksa a lengyel őszeresek élősködése miatt panaszkodott. Az elnök inditványára 21 tagu küldöttséget választottak.

— **Gyujtó-statisztika.** Európában naponkint két milliárd gyujtót fogyasztanak el. Mivel a minden gyujtó meggyulladása tizenkét másodpercet vesz igénybe, Európa lakosai gyujtógyujtogatással *naponkint 76 évet* pazarolnak el. A gyujtónak 66 évvel ezelőtt való felfedezése óta pedig elpazaroltak 1.805,706 esztendőt. Franciaországban naponként átlag hét gyujtót fogyasztanak az emberek. Angolországban nyolcat, Belgiumban kilencet. A francia életéből elpazarol gyujtómeggyujtással 21 napot és 6 órát, az angol 24 napot és 9 órát, a belga 27 napot és 12 órát.

— **Bányarobbanás.** Brüsszelből táviratozza tudósitónk: A *Ciney* mellett levő kőbányákban robbanás történt. Hat munkás életét vesztette, öt pedig megsebesült.

— **Huszonötév után.** Szép ünnepély folyt le tegnap *Baján.* Az ottani főgimnáziumban 1874-ben érettségizett iskolatársak tartották huszonötéves találkozójukat. Jelen voltak: *Türr* Antal bácsmegyei főszámvevő, *Szabó* Ferenc szegszárdi főgimnáziumi tanár, *Brandeisz* Ferenc bonyhádi takarékpénztári titkár, dr. *Schmidt* Oszkár kiskéri közs. orvos, dr. *Molnár* István budapesti főgimnáziumi tanár, *Ratterschmidt* Endre máv. ellenőr Budapesten, *Thury* Ferenc bajai rendőrkapitány, *Tessényi* József fajszi jegyző, *Várkonyi* Sándor szegszárdi tanitó és szerkesztő, *Rokkenstein* Nándor gákovai plébános, *Dezső* Lájos p. m. számellenőr, dr. *Szvetkovics* Péter zombori ügyvéd és dr. *Margalits* Ede egyetemi tanár, az ünneplőknek volt magyar irodalmi tanára. Délelőtt 10 órakor *Rokkenstein* Nándor volt tábori pap *Evetorics* János káplán, *Majthényi* Géza pesti piarista tanár és *Petres* János segédlete mellett fényes gyászmisét mondott az elhunyt iskolatársakért és tanárokért. Mise után a városi közönség, a tanári kar, a papság és az egyetemi hallgatók tömeges részvétele mellett megkoszoruzták Tóth Kálmán szobrát, ahol dr. *Margalits* Ede egyetemi tanár tartott gyönyörü beszédet. Innen kivonultak a temetőbe, ahol dr. *Molnár* István beszéde kiséretében megkoszoruzták egykori tanáruk, *Berényi* Dániel apát sirját. Délután *Baja* város fényes bankettet rendezett az iskolatársak tiszteletére.

— **Nyári mulatság.** Az ujpesti önkéntes tüzoltóság sikerült mulatságot rendezett szombaton este a palotai erdőben. A mulatságot hangverseny előzte meg, amelyen *Boross* Ilona, *Hajdu* Ilonka, *Kaufmann* Mór, *Hitessi* Olga, *Mártonffy* Imre, *Fenyves* Sándor és *Singer* Aranka működött közre. A tánc reggeli hat óráig tartott.

— **Öngyilkosság játékfegyverrel.** Ma délelőtt nagyiváni *Fekete* Zoltán joghallgató, öngyilkossági szándékkal egyik városligeti lövöldében mellbe lőtte magát. Célba lőtt és egyszerre, mielőtt a körülállók megakadályozhatták volna, maga ellen forditotta a céllövő flóbert pisztolyt, melynek golyója mellébe furódott. Az előhivott mentők a könnyen sérültet a Rókusba szállitották, ahol tettének okát nem akarja elárulni.

— **Vendéglősök kongresszusa.** A vendéglősök augusztus 29-ikén tartják meg Nagyváradon negyedik országos kongresszusukat. A kongresszus programmja: augusztus 28-ikán: ismerkedési estély. 29-ikén: reggel 8 és fél órakor a magyar vendéglősök országos kongresszusa a Zöldfa-szálloda nagy termében. Egy órakor dejeuner. 29-én: délután 3 órakor a Szállodások, Vendéglősök, Kávések, Pincérek és Kávéssegédek országos nyugdijegyesületének közgyülése. 30-án: délelőtt tizenegy órakor zászlóavatási ünnep. Utána diszebéd, este táncmulatság. 31-én: a város nevezetességeinek megtekintése.

— **Uj-Tátrafüred.** Augusztus eleje — mint Uj-Tátrafüredről irják — meghozta az itteni fürdőévadnak is delelőpontját. A Szontágh-féle szanatóriumok és villák immár tömös-tömve vannak, az erdőség kitünő sétautjain unos-untalan találkozni nyaralóvendégekkel, s a bádog- elvényes, kötél-átalvetős hegyi kalauzok, akik az esős juliusban vajmi keveset kerestek, immár szintén mosolyogva nézik jó barátjaikat, a nagy-szalóki, a gerlachfalvi meg a hó-parókás lomnici csucsot. Az idén ismét megszaporodtak ennek a mi legszebb tátrai nyaralóhelyünknek vendégei; szaporodnak az idegenek is, főképp a szomszéd németek, bár itt-ott angol szó is megüti már az ember fülét. S ezek jórésze nem mint turista, csak egy-két napra jő, hanem heteket tölt itt, nem győzve magasztalni ezt a *magyar Svájcot,* amelyet, fájdalom, még mindig föl kellene fedezni a világforgalom számára. Mit tehetne itt egy hatalmas tőkével dolgozó pénzcsoport, mikor egy szerény kezdetből kiinduló magánember, igaz, hogy ritka buzgalommal, a virágzás ilyen fokára birta juttatni ezt az istenáldotta helyet! Most huszonöt éve, hogy *Szontágh* Miklós megalapitotta Uj-Tátrafüredet; készültek is megülni a szép évfordulót, de az, akinek az ünneplés szólt volna, hónapok óta sulyos kórtól van ágyhoz szegezve. Ez az egy boruja van az idei fényes szezonnak: hogy az, aki itt vadonból kis paradicsomot teremtett, már nem járhat betegei között, mint huszonnégy éven át tette, hanem csak párnák közül nézheti a maga alkotását...

— **Ős Budavára.** A szombati álarcos korzó fényesen sikerült. A mulatóhelyet ugy szombaton, mint vasárnapon óriási közönség látogatta és nagyszerüen mulatott a különböző szini és varieté előadásokon. Ma hétfőn a Prince O-Kabe japán csoport előadásában a ki Kvoshi a bambusz munka helyett uj nagyszerü létramunkát fog bemutatni.

— **A Telefon Hirmondó a Dreyfus-ügyről.** *Rennesben* holnap (hétfőn) kezdődik a *Dreyfus* affér tárgyalása. A *Telefon Hirmondó* e világszerte óriási érdeklődéssel várt tárgyalás egyes mozzanatairól távirati jelentések alapján a nap folyamán több izben is részletes tudósitást fog adni. E tudósitások felolvasására mindig *hármas riadójel* fogja felhivni a közönség figyelmét.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** Ma este is zsufolt ház nézte végig a budai szinkörben ifju *Bokor* József *Utazás Magyarország körül* cimü nagysikerü darabját. A közönségnek az eleven, szines jelenetek nagyon tetszettek és a szereplőket, valamint a szerzőt fölvonások után többször a lámpák elé hivta.

*

Az *Utazás Magyarország körül* nagy sikere folytán *Makó* igazgató a jövő héten egész péntekig kitüzte előadásra a darabot. Péntekre *Jókai Arany embere* van kitüzve *Nagy* Bella kisasszonynyal Athália szerepében. Szombaton a Népszinház egy fiatal tehetséges tagja, *Rózsa* Giza kisasszony lép föl a *Nebántsvirág* Denise szerepében. Vasárnap *Rákosi* Jenő *Magdolnája* kerül szinre.

A jövő heti müsor a következő: hétfőn, kedden szerdán és csütörtökön: *Utazás Magyarország körül.* Pénteken: *Arany ember* Nagy Bella kisasszony föllépésével. Szombaton: *Nebántsvirág,* Rózsa Giza kisasszony fellépésével. Vasárnap délután: *Boszorkányvár.* Este: *Magdolna.*

** **Kisfaludy-Szinház.** A *Kisfaludy-Szinház* nagy jubiláris előadásra készül; szombaton, augusztus 12-ikén adják ötvenedszer a *Szulamithot,* amely ma este is zsufolt ház előtt került szinre. A gyönyörü opera eddig mindig nagy közönséget vonzott, ezért az igazgató még októberben is állandóan a müsoron tartja a Szulamithot. Egyébként a jubiláris előadás merőben el fog ütni a bemutatótól. Uj diszletek készültek a darabhoz, amelyek közül különösen a templom kelt föltünést, a templomjelenetben *Donáth* Ede karmester orgonán játszik. A nem remélt siker folytán most már a kettős szereposztás is bejutott a *Kisfaludy-Szinházba,* aminek részben az is az oka, hogy őszre a társulat ujabb erőkkel gyarapszik. Elszerződtek Pozsonyba *Sarkadi, Abafi* Margit és Gábriella, a szinház két tehetséges fiatal tagja. Ma este a szereplőknek bőven kijutott a tapsból, *Kövessyné, Kápolnai* Irén, *Érckövy,* Radó, Sarkadi, Tukorai és kisebb szerepben Erdei Boriska tetszett többek között. A megerősitett férfikar szintén emelte az előadást.

— **Katonazene és cigánymuzsika — otthon.** A *Telefon Hirmondó* holnap (hétfőn) este 8 órától 11 óráig felváltva *katonazenét* és *cigánymuzsikát* közvetit hallgatói szórakoztatására.

Parsifal.

Bayreuth, augusztus 5.

Wagner még 1857-ben Wolfram egyik époszában felfedezte és megtalálta a *Grál*-mondát, amelyet egy *Parsifal* cimü operaszöveg kidolgozására felhasznált. A mü husz éven át hevert és csak 1877-ben került ismét elő. Wagner csakhamar elkészült az anyag teljes feldolgozásával, ugy hogy a szövegkönyv még 1877-ben megjelent a karácsonyi könyvpiacon. Csodálatos módon *Parsifal* szövege teljesen elü Wagner bármely más müvétől. A legmélyebb vallásosság vonul végig az egész alkotáson, amely nagy és mély gondolataival megindit mindenkit.

Ezt a müvet Wagner egyedül Bayreuthnak szánta. Többi darabjait a világ minden szinpadán megláthatni. Végső akarata szerint azonban *Parsifalt* semmi áron sem szabad más szinpadnak átengedni. Aki meg akarja hallani, az jőjjön el Bayreuthba. Ezért maradt a szinpadok minden fáradozása eredménytelen és ezért nem tekintendő komolynak az a hir, hogy *Wagner* Cosima asszony beleegyezett abba, hogy Parsifalt a párisi világkiállitás alkalmából Párisban előadhassák, — de német nyelven. Ezt oly nagy vivmánynak tartja állitólag a francia-német közeledés szempontjából, hogy tiszta hazafiságból tulteszi magát férje határozott rendelkezésén. Tény, hogy a párisiak most készülnek a *Tristan és Isolde* előadására, de Wagner nagy szelleme iránt tanusitott minden hódolatuk sem lesz elegendő arra, hogy a *Parsifalt* — ha mindjárt német nyelven is — Párisban előadhassák.

Wagner Rikárd az opera megkomponálásához mindjárt 1878. elején hozzáfogott, de közbejött betegeskedése miatt az első előadás a bayreuthi Wagner-szinházban csak 1882. julius 28-ikán ment végbe. Ekkor ismét megélénkült a kis bajor város és a nagy mester éleslátása tényleg helyesen látta a helyzetet, mert ez időtől fogva többé nem kellett anyagi

nehézségekkel küzdenie és nem állott be az ünnepi előadások egyes ciklusai között hat évi időköz.

A *Parsifal*ban költői formában van bemutatva *a bünhődés* és *a megváltás*. A költői eszmék, a fellángoló, magasra törtető gondolatok egész tárháza a Parsifal.

A megható szöveghez *Wagner* isteni szép zenét irt. Minden egyes hang szent áhitatra kényszerit, minden egyes melódia vallásos érzelmeket ébreszt. Olyan zene ez, amelyet nem tudunk feledni és amelyet folyton-folyvást szeretnénk hallani. Valóban nagy kár, hogy ezt az operát másutt nem szabad előadni.

Parsifal nagy hatásu szépségét különben legjobban az bizonyitja, hogy 1882. óta egész máig már 120-szor előadták Bayreuthban és minden egyes előadásra a 2000 személyre épitett Wagner-szinház zsufolásig megtelt.

A szereplők közül első sorban kell megemlitenünk *Termina* Milkát, ezt a magyar születésü kiváló müvésznőt, aki *Kundry*t adta. Játékban és énekben egyaránt kiváló volt és messze felülmulta *Bremat*, Kundry régebbi személyesitőjét. Pedig Bremáról annak idején nagy dicséretet zengtek a kritikák. Mellette alig tudtak érvényesülni a többi erők. *Termina* Milka énektehetségét és játékmüvészetét oda kell állitanunk a Gulbransoné mellé, csakhogy még fiatal, kiforratlan erő. Rövid időn a gyakorlat meg fogja hozni *Kundry* szerepének kerekdedségét. *Parsifal Gerhäuser* Emil kezében nagyon gyenge képviselőre akadt. *Titurelt Fenter* Vilmos énekelte szép csengésü és széles terjedelmü hanggal. *Amfortas* személyesitője *Schütz* nem tudott megküzdeni szerepe nehézségeivel. Sok jóakaratot tanusitott játékával, de hangja nem mindig csengett kellő mértékben. *Gurnemanz* dr. *Krausz* Felix kezében jól volt elhelyezve. Ez a rendkivül ambiciózus és igen jó hangu müvész bebizonyitotta, hogy a hangversenyénekes is beválik a Wagner-operákban, ha rendelkezik a kellő intelligenciával és a megkivántató zenei érzékkel.

Klingsor szerepében igen jól megfelelt *Popovici* Demeter, pedig nehéz feladatot kellett megoldania. Maga a szerep sok fáradságot igényel, a mihez hozzájárult, hogy *Plank*, a régebbi személyesitő kitünő volt ebben a szerepben és igy kellemetlen előitélettel is kellett megküzdenie. A szolo-szereplők közül még *Artner* kisasszonyt, az első virágleányt kell felemlitenünk, aki magyar születésü és már nehány év óta a hamburgi opera tagja, a hol elsőrendü szerepkört tölt be.

Wagner Parsifaljában igen nagy szerepet juttat a karoknak, amelyek Bayreuthban az idén fényesen sikerültek. Ez a körülmény csak nagyon természetes eredménye a bayreuthi rendszernek. Ugyanis itt a kar minden egyes tagja kiváló erő, aki valamely más operaház első rangu tagja. Az egyes müvek betanitására pedig *Wagner* Cosima asszony szorgos gondossággal ügyel és egy müvet sokszor a különleges próbákon kivül még négy, sőt öt főpróbán is iparkodik a szereplőkkel oly annyira megismertetni, hogy a legutolsó, legkisebb szereplő is teljesen tisztában legyen feladata minden részletével.

Parsifal dirigálásával *Fischer* Ferencet, a müncheni udvari karmestert bizták meg, aki jelen volt a mü első előadásánál és aki 1882, 1883 és 1884-ben dirigált Bayreuthban. Fischer fényesen oldotta meg nehéz feladatát és igazán rászolgált a közönség általános elismerésére. Tapsokban még sem volt része, mert sajátszerü szokás fészkelte be magát a Parsifal előadásoknál. A tárgy vallásos természetét és a zene megragadó varázserejét annyira szentnek és emberfelettinek tekintik, hogy a felvonások végén nem türik a kijózanitó tapsolást. Ha itt-ott egy-egy lelkesebb látogató elragadtatja magát, azt nyomban lepisszegik. Ez a különös szokás szigoru őrzőket talál az angolokban.

A béke, az ártatlanság és a lelki öröm szimboluma, a fehér galamb lassan-lassan leszáll az égből; Parsifal feje felett ott lebeg és kedvesen kiegészíti a megragadó látványt, amelyet a Grál-lovagok nagy serege és az égi fénynyel megvilágitott Grál-kehely nyujtanak.

A függöny lassan-lassan lezáródik, az utolsó hangok elcsendülnek és ismét bezárulnak a bayreuthi Wagner-szinház kapui, hogy egy, de valószinüleg csak két év mulva ismét hat hétre megnyiljanak. Ki tudja, hogy lesz, mint lesz addig!? Tény az, hogy most az egyik párt azt akarja, hogy jövő évben is legyenek ünnepi előadások. Ugy mondják, hogy a tengeren tulról ezrével fog tódulni a párisi világkiállitásra a közönség, ezt meg kell ismertetni a bayreuthi Wagner-szinházzal. Ezt az érvelést azért nem tartjuk helyén valónak, mert féltjük a Wagner szinházát egy esetleges kudarctól és mert az előadások elveszitik ünnepélyes jellegüket, ha minden évben megismétlik.

Ugy hallatszik, hogy a Nibelungokat és Wagner egyéb alkotásait is most jó időre ismét leveszik a müsorról. Tristan és Isoldét, amelyet Budapesten még mindig nem hallottunk, Lohengrint és Tannhäusert fogják előadni felváltva a Mesterdalnokokkal és Parsifallal.

Dr. Falk Zsigmond.

MÜVÉSZET.

□ **A francia szinmüvészet jövő csillagai.** A párisi konzervatórium növendékeinek tegnap osztották ki az évi dijakat. A tragédia első diját *Delvair* kisasszony kapta. *Delvair* kisasszony magas, barna szépség, határozott vonásokkal, valóban tragédiai arckifejezéssel. Hét nővére van, akik Páris egy nagy áruházában a vevőket kiszolgálják. *Delvair* kisasszony a *Valois-utcában* lakik kis padlásszobában, amelynek mennyezetét kinyujtott kézzel kényelmesen el lehet érni. A szoba izlésesen van berendezve, olyan, mint egy előkelő női budoár. A falon egy fotográfia látható, amely a kisasszonyt *Richepin La Martyre* cimü darabjának főszerepében ábrázolja. *Delvair* kisasszonyt a Comédie-Française-hoz szerződtették. A komédié első diját *Regnier* kisasszony nyerte el. *Regnier* kisasszony tizennyolc éves, szőke, mosolygós, édes baba-arc. Három évvel ezelőtt édes anyja elhozta Párisba és mialatt leánya *Dumas fils* és *Augier* darabját szavalgatta, ő varrt, himzett, dolgozott, hogy a leánya gondtalanul szentelhesse magát a müvészetnek. A jó anya meg van immár jutalmazva: leánya e télen már az *Odeon*-szinházban fog játszani. *Hatto* kisasszonyt az opera első dijával tüntették ki. Lyoni szülőknek gyermeke, kis leány korában facipőben mérte végig az utcákat. Tegnap irta alá a szerződést, amely ezentul az Operához köti.

□ **Müvészi körut.** *Máthé* István ismert hegedümüvész több erdélyi városban fog a napokban hangversenyt adni. Legelőször Sepsi-Szent-Györgyön lép föl.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

— **Francia könyv a magyarországi kastélyokról.** *Colonna* grófné, egy európai hirü francia revue szerkesztője jelenleg Budapesten tartózkodik és hosszabb időn át itt marad, hogy egy általa megirandó és kiadandó könyvhöz a szükséges adatokat beszerezze. *Colonna* grófné a történelmi multu kastélyokat akarja egy önálló és illusztrált müben megirni. Európa többi országainak már van ilyen gyüjteménye, csupán Magyarországról hiányzott még az olyan mü, amely a régi kastélyokat s a történelmi nevezetességü családok rövid életrajzait tartalmazza. Colonna grófné szándékáról és idejövetéléről *Méline* volt francia miniszter már előzőleg értesitette gróf *Zichy* Jenőt, felkérve őt, hogy összeköttetései révén támogassa. Gróf Zichy Jenő minden telhetőt el is követ, hogy Colonna grófnét munkája, illetőleg az adatok és illusztrációk beszerzésében támogassa. Colonna grófné a napokban Zichy Jenő *magaslaki* kastélyának lesz vendége, ahol a gróf a magyar nemesi családok cimereiről birtokában levő gyüjteményt fogja rendelkezésére bocsátani.

Petőfi.

Budapest, augusztus 6.

Százszorosan elmondtak már róla mindent, amit a hatalmas férfielme nagyot, szépet ki tud gondolni. Fölösleges volna tehát részemről belevegyülni *ebbe* az impozáns kórusba. Elveszne benne a hangom, mint csöpp a tengerben. S ha az országos nagy *Petőfi*-ünnepeltetés alkalmából mégis megszólalok: távolról sem történik ambiciózus *dalnokverseny* gyanánt, hanem őszinte, meleg impulzusból.

Hadd mondom el én is, Petőfi költészetéről nézeteimet, de főleg az érzelmeimet, amint az a női szív prizmáján átszürődik.

Petőfi legfőbb költői ereje éppen abban rejlik, hogy oly hatalmasan tud belemarkolni a szív hurjaiba! A szerelem e kiváltságos dalnoka, aki a szivével gondolkozik, viszont első sorban a szív médiumán át hat a gondolatokra. Biztos keze mindig eltalálja bár a legrejtettebb érzelmi hurokat s lánglelke, csodálatos eufónikus nagy szive ki tudja csalni, fel tudja rázni mások keblében is a rokonérzelmeket.

Innen van nagy hatása, főleg az ifju kedélyekre.

Ez okozza, hogy a Petőfi méltatásához nincs szükség se különösebb előtanulmányra, se fölvilágositó kommentárra. Megérti és szereti őt nemcsak a szakértő, hanem a gyermek, serdülő ifju és leányka, valamint a romlatlan nép naiv szive, impulziv költői érzéke egyaránt.

Megérti, mert átérzi.

Tiszta és átlátszó az az isteni költészet, mint az égbetörő sziklákról alárohanó forrás kristályvize mint a mennyet tükröző harmatcsepp.

Azért üdit és éleszt.

Nincs abban a nagyképüsködésnek, mesterkélt érzelmeknek nyoma sem. Spontán erővel buzog, mint az anyaföld kebléből feltörő vulkán.

Azért hevit és világit.

S minő befejezett szépségü!

A habokból egyszerre, teljes bájában kikelt Aphrodite.

Azért oly közvetlen a hatása.

Az eszményitett népköltészet e nagy mestere a népkedély erőteljes üde fájából fakadt, mint annak bübájos virágokat termő remek hajtása.

A magyar nép lelkének a lelke, költészetének teljes pompájában kinyilott virága az!

Ez a bámulatos lángelme, akit immár a föld minden civilizált nemzete a költő-fejedelmek közé sorol s kit huszonhat éves ifjusága virágában tört le a nagy idők vihara, mielőtt a hervadásnak legcsekélyebb árnya érinthette volna: oly tökéletességét nyujtja a szépség, üdeség s csorbitatlan eszményiségnek, hogy semmi más nemzet nem mutathatja fel a párját.

A rajongó hazaszeretet e fényes hősét mintha csak arra szemelte volna ki a végzet, hogy meghóditsa nekünk a világot!

Petőfit Béranger, Burns és Heinéval is szeretik összehasonlitani. De ha egyáltalán lehetséges volna egészen hiven leforditani idegen nyelvekre a hamisitatlan magyar géniusznak e páratlan eredetiségü képviselőjét, nyelvének, költészetének általános abszolut müvészeti becse mellett, minden speciális nemzeti sajátságaival együtt: alighanem megváltoznék a külföld fölfogása s legalább is a két elsőnek, nem hogy melléje, de határozottan *fölébe* helyeznék a mi Petőfinket. Mert ugy Béranger, mint Burns, csak abban egyenranguak Petőfivel, hogy sem előttük, sem utánuk nem volt költő, akiben tökéletesebben megnyilatkozott volna az illető nemzet, de különösen a nép nyelve, észjárása, fajszeretete és zenei érzéke. De ami a gondolatok tengermélységét, az eszme magas, merész szárnyalását s a mindent felölelő lángész széles látókörét illeti: Petőfi ugy francia, mint skót költőtársa fölött mérhetlen magasságban áll. A három idegen lirikus közül egyedül csak Heine mérkőzhetik Petőfivel. Épp oly gazdag költői tulajdonokban: érzelmeiben ugyanaz a tündérgyöngédség, a gondolatoknak minden idegen befolyástól ment függetlensége s a gondolatszövés s érzelmi elemzés pókhálószerü volta, ugyanazzal a hatalmas, büszke drámai erővel, kedélymélységgel, a nyelv varázslatos bübájával s az általános emberi vonások mellett, a speciális nemzeti jelleggel. *Heine* is csak a *Dalok könyvében* egyenrangu Petőfivel, mikor még fiatal, lángoló, gyöngéd, eszmék és eszményekben gazdag volt. A *Romanzerok* s a későbbi keletü müvek Heinéja már csak a toll virtuozitásában állja ki a versenyt Petőfivel. Mert a korán vénülő és testben, lélekben betegeskedő Heine kedélyébe akkor már belevette magát a keserü tapasztalatok utóize. Kegyetlen szatira, guny, cinizmus s a kiábrándulás disszonanciái lopóztak bele a tündérszép *Dalok könyve* halhatatlan költőjének harmónikus, zengzetes költészetébe. A *Buch der Lieder*ben dallamosság tekintetében is méltó társa Petőfinek, amiben egyébiránt Béranger és Burns is osztakoznak velük. Ezeknek a költeményeit olvasva, még ha nem is vagyunk dalszerzők, önkéntelenül hozzá komponáljuk, jobban mondva, *hozzáérezzük* a megfelelő dallamot.

Ezek a költemények mintha csak maguktól zengenének.

Azért kapnak ugy rajta a zeneszerzők s azért találja meg hozzájuk az impulziv népérzék oly könynyen és természetesen a dallamot.

Vagy nem önkéntelenül zenésednek meg a csak némileg zenei érzékkel megáldottak ajkán például a „Te vagy, te vagy barna kis lány“, „Járnak-kelnek sokan a zöld erdőben;“ „Világoskék a csillagos éjszaka;“ „Juhász legény, szegény juhász legény;“ „Hegyen ülök, busan nézek le róla“, „Kis furulyám szomorufüz ága“, „Kél a hold az éj lovagja“, „Dalaim“, „Száll a felhő“, „Talpra magyar!“, „Ereszkedik le a felhő“, „Temetésre szól az ének“, „Nem tesz föl a lány magában egyebet“, „A virágnak megtiltani nem lehet“, „Rózsabokor a domb oldalán“, „Nem nézek én, minek néznék az égre?“ „Nem ver meg engem az Isten“, „A faluban utcahosszat“, „Befordultam a konyhára“, „A szerelem, a szerelem“, „Hull a levél a virágról“. „Ez a világ amilyen nagy“, s még hány az ő halhatatlan dalai közül.

Ez a tökéletes ritmika, rendkivüli zenei elem az oka annak is, hogy Petőfi versei már egy-két olvasásra eltörülhetlenül az emlékezetünkbe vésődnek.

Gyermekkoromban már kivülről tudtam Petőfi

összes költeményeit. Ugyszólván azokon tanultam meg olvasni. Már mint gyermeknek legkedveltebb olvasmányom volt. Azt hiszem, akkor még csak a bennük rejlő zenei elem hatott a kedélyemre. Később, mint serdülő leánykát, már a kifejezett érzelmek és eszmék büvöltek el.

Annyi bizonyos, hogy mióta csak olvasni megtanultam, Petőfi költeményei elválhatatlanok voltak tőlem. Petőfi és az imakönyvem. Akármerre jártamkeltem: mindenüvé hüséges utitárs gyanánt kisértek. Volt aztán idő, persze az érettebb korban, mikor a filozófusok olykor — legalább is egy időre —. háttérbe szoritották az imakönyvet. De Petőfit sohasem, ott van az mindig a szemem előtt, az asztalon s ott is marad örökké, mint legkedvesebb olvasmányom s a lángoló hazaszeretet, eszményi szerelem, bübájos költészet s legmagasztosabb érzelmek soha el nem évülő, örökbecsü bibliája.

Ábrányiné-Katona Clementin.

Az ujabb török irodalom.

Irta: *dr. Kunos Ignác.*

Budapest, augusztus 6.

A törökök ujabbkori elbeszélő irodalma a hatvanas évekbeli reform korszakkal egyidőben kezdődik. A régibb, inkább arab és perzsa nyomokon haladó hagyományos formákkal szakitva, a nyugoti népek müfajait kezdik utánozni. Rövid pár esztendő, és elbeszélő irodalmukat nemcáak a tartalom, hanem a nyelvezet szempontjából is átalakitották. Ez uj irány legkiválóbb megteremtői, *Sinászi, Kemál bej* és *Ahmed Midhad* efendi voltak. Az irodalmi nyelvet, melyet arab és perzsa szóknak s mondatszerkezeteknak tulon tul való használata jellemzett, közelebb hozták a népnyelvhez és nyugoti eszméket vittek bele a költészetükbe. Ekkor barátkoztak meg a „nemzet" és a „haza" szók eddigelé ismeretlen fogalmával. És mig a modern próza megteremtője *Sinászi* efendi, inkább a nemzeti nyelv megteremtésére törekedett, addig *Kemál* bej nyugoti müfajokat honositott meg és nemzetivé tette a regény- és általában az elbeszélő irodalmat. Egy minden ízében modern áramlat volt keletkezőben, mely főleg francia hatás alatt állva, hazai tárgyu regényekkel és novellákkal árasztotta el a közönséget, és támadtak irók, kik a kezdők müveit folytatták és támadt közönség, mely ez uj stilü müveket mohó vágygyal olvasta és meg is értette.

Szemelvényeinkben a következő irók müvei foglalnak helyet.

Sinászi efendi, a hatvanas évek lelkes irója, főleg mint nyelvreformátor és müforditó vált ki. Inkább poéta volt mint prózairó és mintaszámba menő levele, melyet még tizenhét éves korában intézett volt anyjához, már abban az időben is nagy feltünést keltett. Irt egy vigjátékot is, és sokat forditott idegen nyelvekből, különösebben franciából. Ő vette elsőnek a népnyelv vagy fontosságát észre, és nem egy költeményt irt, melyben a nép nyelvét akarta az irodalomba bevezetni. Kiváló érdemet azzal szerzett magának, hogy ő gyüjtötte először össze a török közmondásokat, és hogy a tájszókat is a nyelv szókincsébe akarta beleilleszteni. Kéziratban maradt szótár kisérletét a Magyar Tudományos Akadémia őrzi.

Szádullah pasa, a volt bécsi török nagykövet, főleg mint prózairó jeleskedett. Önálló nagyobb munkái nincsenek ugyan, de európai körutjáról irott elmélkedései és levelei nagyban hozzájárultak, hogy a modern stilt (tarz-i zedid) fejlessze és egyéniségének sulyával is megkedveltesse. Sokat megfordult hivatalos minőségében is a nagyobb európai városokban és a látottakat mindig a saját hazája állapotával, anyagi és erkölcsi hátramaradottságával hasonlitotta össze, hogy a levont tanuságokra figyelmeztesse ébredező nemzetét.

Ahmed Midhad efendi az ujabb elbeszélő irodalom legbámulatosabb termékenységü irója. Százával irta meg az irodalom minden szakába vágó munkáit és magán a regényirodalom terén is egész könyvtárt irt össze. Sokat forditott és dolgozott át franciából, de alkotott igen sok eredetit is, melyekben először szólaltatta meg a török társadalmat és az eddigelé ismeretlennek maradt népéletet. Nemzeti (milli) tárgyu regényei közül a „Drezdane hanym"-ban a török főváros egyik negyedének, a galatai éjjeli életnek adja sikerült rajzát, és elbeszélő képességének nem kis jelét adja benne az idegen nemzetiségüek közt folyó cselekvény mesteri bonyodalmával. Stilja már oly annyira tisztult, hogy alig különbözik a sztambuli köznyelvtől. Regényei a keresettebbek közé tartoznak és ha mélyebb problémákkal nem is foglalkozik, a meseszövésben és fantázia dolgában ritkitja parját.

Ebuzzia-Tevfik bej szintén egyik még élő harcosa az uj iránynak. Mint Sztambul egyik legelső legelső nyomdájának a tulajdonosa, egész sorozatát adja, ugy önálló füzetekben, mint tudományos folyóiratában (Kütübhane-i Ebuzzia) a régibb és ujabb irodalmat ismertető dolgozatoknak. Ő ugyszólván az ujabb török irodalomtörténetirás megalapitója. Legbecsesebb dolgozatában (Numune-i edebijat) elsőnek állitja össze az irodalom válogatott jeleseinek életét, és bő szemelvényeinek kiséretében méltatja érdemeiket és fontosságukat. Sinászi közmondásainak kritikai és összehasonlító kiadásával pedig lehetőleg teljes gyüjteményét adja a népi szólásoknak és közmondásoknak. Rajongásig szeretett költője és barátja Kemál bej volt.

Kemál bej az ujabb irodalom atyamestere és lángeszü költője. Párját ritkitja az a rendkivüli hatás, melyet minden egyes munkájával, akár versével, regényével, drámájával, akár pedig társadalmi és tudományos irodalmi értekezéseivel elért. Az ő korszakalkotó fellépése jelölte meg az uj irányt és noha minden izében mohamedán és török volt, bámulatos virtuózsággal tudta a keleti gondolatvilágot a nyugoti eszmékkel összeegyeztetni. Nemzeti tárgyu regényeiben lángoló nemzeti érzés egyesül a nyelv müvészi kezelésével és végleg megállapitja bennök azt az irodalmi nyelvet, melyet azóta is klasszikusnak ismernek el az epigónok. Regényei közül legfigyelemre méltóbb a *Dsezmi*, az első török történeti regény, továbbá *Ali bej kalandjai* (Ali bej sergüzesti), egy ifjukori müve, melyben egy megtévelyedett lélek bravuros rajzával ugyszólván korát is megelőzte. *Nádsi efendi*, vagy *Muallim Nádsi* (Nádsi professzor), főleg mint költő és nyelvtudós szolgálta hazája irodalmát. A török nyelv belső szerkezetét alig ismerte valaki nálánál rendszeresebben, melynek sajátosságait és az arab-perzsa nyelvekhez való viszonyát a tudós lelkiismeretességével tárgyalta. Legértékesebbek a régibb török irodalomra vonatkozó tanulmányai és irodalmi szemelvényei, nemkülönben kritikai dolgozatai, melyek részint folyóiratokban, részint önálló kötetekben jelentek meg. Szép prózai dolgozatai közül legkiválóbb a *Sümbüle*, melynek javarésze önéletrajz, továbbá *Mektublarim* (Leveleim) név alatt összefoglalt tárcái, melyekben különféle irodalmi és müvészi tárgyu történetkék vannak választékos és mély tudásra való nyelven elbeszélve.

Ekrem bej, a maig is élő lirikus költők legnagyobbika. Költeményein kivül az irodalomtörténet, főleg pedig a poétika terén is jeleskedik. Maradandó alkotásu könyve a „Talim-i edebijat", melyben az összes költői müfajokat meghatározza és a török költészet szempontjából magyarázza. Elbeszélő munkái közül legkiválóbb a „Tefekhür" cimü kötete, melynek minden egyes kis darabja egy-egy prózában megirt költemény.

Musztafa Resid, az ifju irói nemzedék egyik termékeny tagja. Leginkább regényeket és novellákat ir, melyek mindegyikén meglátszik a francia hatás. Dolgozatainak tárgya rendszerint a török főváros európai (perai) negyedéből van véve és nemzeti tárgyu müvei is (Nejir, Hajf), azt a viszonyt rajzolja, mely az európai viszonyokkal és szokásokkal való összeütközésből származik. Stilusa az átlátszóságig könnyed, meseszövése egyszerü, leirása költői. *Nejir* cimü regényében az öngyilkossá lett irónak, Fuad bejnek az életét rajzolja, és apróbb novellái közül főleg a Göz jaslazi (könnyek) érdemel különösebb figyelmet.

Szezáji bej, az elbeszélő irodalom ujabb müvelőinek legizmosabb tehetségü tagja. Kiváló elbeszélő és tárcairói tehetség, aki ugy forma, mint jellemzés és szerkezet dolgában a legkiválóbbat alkotta. Alkotásai önálló becsüek, ugy eredetiségüknél, mint a nyelv müvészi kezelése szempontjából. Egyik regénye, a *Sergüzest* (Kaland) a modern regényirodalom gyöngye. A török rabszolga-életet rajzolja benne és hősnőjének lélektani rajza bármely európai iró becsületére válnék. Másik jelentékeny müve a *Kücük sejler* (Kis dolgok), a legfinomabban kidolgozott tárcák egész sorozatát nyujtja.

Mehemed Dselál szintén tárcáival és kissebb regényeivel keltet feltünést. „Elvah-i sairane" nevü kötetéből való *Ada* (Sziget) cimü gyönyörü leirása, melyben hangulatos rajzat adja a Herceg szigetek legszebbikének, a Prinkipo nevünek. *Nazim bej* egy naturalisztikus irányu kis regényével a *Kara Bebek*-kel keltett annak idején figyelmet. A kis-ázsiai parasztéletet rajzolja benne és ő szólaltatja meg először az irodalomban az anatóliai népnyelvet. — *Fatma Alije* urnő, a tudós Dsevdet basának a lánya, szintén a a népszerü irók közé tartozik. „Muhazerat" cimü regényében a török középosztálynak adja sikerült rajzát és a török lakodalmi szokásokkal ismertet meg. — Az itt felsoroltakon kivül még számosan foglalkoznak az elbeszélő irodalom tovább fejlesztésével. A legujabb irók már kezdenek a francia hatás alól szabadulni és ujabb müveiket nemzeti szellemben, a nemzet köztudat felébresztése céljából irják. A napilapok (Terzüman-i takikat, Sabah, Tarik) tárcái és szépirodalmi folyóirataik) Mezmua-i funun) gyakrabban közölnek oly dolgozatokat, melyek a nyugoti irodalom hasonló termékeivel is kiállják a versenyt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A délvidéki uzsorapör.** Dr. *Abonyi* Henrik temes-kubini ügyvéd fölkérte lapunkat annak a kijelentésére, hogy a gabonauzsorapörben neki abszolute semmi része nincs, a vádlókat első perctől kezdve *Kuna* Jenő temes-kubini ügyvéd képviselte, küldöttségeiket Budapestre ő szervezte és vezette, s hogy téves az a hir, mintha a törvényszék tanuként való kihallgatását elrendelte volna, miután ezt sem a vádlott, Löwy Károly, sem pedig a vádlók nem kérték.

§§ **Fotografus csiny.** *Bismarck* herceg, a vaskancellár, ravatalán feküdt fridrichsruhei kastélyában. Ravatalát egy *Spörcke* nevü erdész őrizte, akinek szigoruan megtiltották, hogy bárkit is bebocsásson a halottas-szobába. Az erdészt azonban két altonai fotográfus megvesztegette s azután éjnek idején belopóztak a kastélyba s lefotografálták a halottat. Az altonai törvényszék azonban magánlaksértés cimén bünvádi eljárást inditott a két fotografus és az erdész ellen. Az egyik fényképészt, Priester Miksát, három hónapi fogházra itélték. Az itélet jogerős lett, de Priester a büntetés elől megszökött. Az altonai ügyészség most körözőlevelet adott ki ellene. Két társa, Wilke fényképész és az erdész, akiket szintén hosszabb szabadságvesztésre itéltek, a német császárhoz folyamodtak, hogy engedje el a büntetésüket. Kegyelmi kérvényükre mindeddig nem kaptak választ.

SPORT.

*** **Jankovich Dezső kitiltása a turfról.** Tavaly még nagyon ismert s elég szerencsés alakja volt a turfnak *Jankovich* Dezső. Volt nehány versenylova, mely eleintén szép győzelmeket is hozott a fiatal dresszének, de amikor a lovak később nem tudtak nyerni, *Jankovich* annyira letört hazárdfogadásai miatt, hogy istállóját is el kellett adnia. Minthogy pedig bookmaker-adósságait máig sem fizette meg: a Magyar Lovaregylet, a bookmakerek feljelentésére, kiegyenlitetlen bookmaker-adósságok miatt kiltiltotta ugy a saját, mint a felügyelete alatt álló összes versenypályákról.

*** **Kottingbrunni lóversenyek.** A nagy kottingbrunni dij ugy folyt le, amint várható volt, csekély részvételével a lovaknak és győzelmével *Angelynek*, melynek egyetlenegy ellenfele sem tudott pillanatra sem veszedelmes lenni a hamburgi Derby pacemakerjére. *Per Butters*, *Komámasszony* és *Sándor* csakugyan nem indultak s igy csak három gyöngébb másodklasszisu ló állott ki Angelyvel: *Beauharnais*, *Vert-Vert* és *Duna*. A verseny már a startnál eldőlt; látnivaló volt, hogy *Angely* akármelyik pillanatban elszaladhat a társaságtól. Ezt végül meg is tette, mert amikor *Hyams* a távoszlop után menni engedte, *Angely* rögtön három hoszszal az élén termett s ugyanennyivel játszva verte *Beauharnaist*, mely, amint szintén előreláthető volt, második lett. Csak *Duna* abszolut rossz futása érthetetlen, mivelhogy *Wahrmann* Rikárd lova egy-két héttel ezelőtt *Cidet* verni tudta, most pedig *Vert Verttel* nem tudott együtt szaladni. Az utolsó napok hagyományos meglepetése ezuttal sem hiányzott; ezuttal az eddig rettenetesen rosszul futott *Harvestmaid* okozott egy kis vigasztalást a bookmakereknak a sok favoritgyőzelem után. Másküllönben is elég érdekes volt a mai versenynap. melynek eredményérül az alábbiakban számolunk be:

I. **Gátverseny.** Dij 1800 korona. Távolság 3200 méter. Mr. Goon **L'Eclaireur**-je (Morton) első, Auersperg F. hg. Tricky-je (Williamson) második, Pongrácz S. százados Clarion-ja (Buckenham) harmadik, azután Longchamps, Billnitz. Itélet: Igen könnyen 8 hoszszal első, 6 hoszszal harmadik. Totalizatór: 5 : 19. Helyre: I. 25 : 32. II. 25 : 28.

II. **Kétévesek eladó-versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Eszterházy M. **Da kommt sie** (Cleminson) első, Capt. Gaston Ida-ja (Bulford) második, b. Born Winifred-je (Gilchrist) harmadik, azután Bandit. Itélet: Erős küzdelem után fejhoszszal első, fejhoszszal harmadik. Totalizatór: 5 : 8. Helyre: I. 25 : 28. II. 25 : 37.

III. **Kottingbrunni dij.** Dij 20.000 korona. Távolság 2800 méter. Báró Springer G. **Angelyje** (Hyams) első, Mr. C. Wood Beauharnaisje (Rumbold) második, Ottó főherceg Vert-Vertje (Kapusek) harmadik, azután Duna. — Itélet: Igen könnyen három hoszszal első, másfél hoszszal harmadik. Totalizatór: 5 : 6. Helyrefogadasok: I. 25 : 30 és II. 25 : 36.

IV. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Zangen Ignác **Balekja** (Cleminson) első, Miklósfalvi ménes Ronacheria (Gilchrist) második.

gróf Trautmannsdorf L. Ladrája (Hyams) harmadik, azután Karen, p. p. c. Donzella, Mini, Damiette Rege. Itélet: Küzdelem után nyakhoszszal első, nyakhoszszal harmadik. Totalizatőr: 5: 20. Helyrefogadások: I. 25: 42, II. 25: 46 és III. 25: 60.

V. **Kétévesek eladóhandikapje.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Egyedi Lajos **Harvestmaidje** (Sands) első. Baltazzi Arisztid Remedur-ja (Cleminson) második. Mr. Green Wundermudl-ja (Rumbold) harmadik. Azután: Walkower, Lutte és Melella. Itélet: Küzdelem után fejhoszszal első, fejhoszszal harmadik. Totalizatőr: 5: 77. Helyrefogadások: I. 25: 100. II. 25: 40.

VI. **Nyeretlen háromévesek gátversenye.** Díj 1800 korona. Távolság 2400 méter. Báró Üchtritz Zsigmond **Bambula**ja (Sheybal) első, gróf Tauttmannsdorff Jour fixe második, gróf Esterházy M. Gigerlköniginje harmadik. Itélet: Igen könnyen tiz hoszszal első, tiz hoszszal harmadik. Totalizatőr: 5: 10.

VII. **Bucsuverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Henckel A. **Quäkerje** (Chaloner) első, Dréber Antal Gezanktja második, gróf Kinszky Zdenko Mafoi-ja harmadik, azután Szüret. Itélet: Igen erős küzdelem után rövid fejhoszszal első, 6 hoszszal harmadik. Totalizatőr: 5: 28. Helyrefogadások: I. 25: 32. II. 25: 27.

KÖZGAZDASÁG.

Három kamarai jelentés.

Budapest, augusztus 6.

(*s. t.*) Kétségtelen, hogy kiváló fontosság illeti meg a gazdasági életben a kereskedelmi és iparkamarákat. A céljuk magában foglalja a kerületeknek és összeségükben az egész ország kereskedelmének fokozását, iparának fejlesztését. Ennek a célnak azonban alig felel meg néhány kamara. És a dolog ott van elhibázva, hogy a kamarák működésük alapelvét nem helyesen választják. A kerületük etnografiai, földrajzi, népesedési viszonyait nem veszik eléggé figyelembe; nem törődnek a meglevő eszközök kellő felhasználásával, arról pedig, hogy a jólét emelésére uj eszméket adjanak vagy ujabb eszközöket használjanak, ritkán esik szó. A külföldi kamarák működését pedig nem is ismerik. Ami azt bizonyitja, hogy a kamarák — tisztelet a kivételeknek — nem értik meg a feladatukat. Sok helyütt az elhanyagolt, romlott kereskedelmi és ipari viszonyok föllenditésére szükséges rengeteg munkateher riasztja vissza a kamarákat a reájuk eső kötelezettségek teljesitésétől. Sok kamara nem is egyéb száraz statisztikai adatok gyüjtőszekrényénél vagy egy hivatalos száraz bürónál, amelyből az élet teljesen hiányzik. *Hegedüs* Sándor, az uj kereskedelmi miniszter egy küldöttségnek adott válaszában rámutatott azokra a feladatokra, amelyeket a kamaráknak teljesiteniök kell és azokra, amelyeket teljesithetnek. Az elsők közé tartozik — többek közt — a kerület kereskedelmi és ipari viszonyainak a lelkiismeretes nyilvántartása és azoknak a miniszterrel való objektiv, őszinte megismertetése. Ennek a feladatnak három kamara felelt meg egymásután: a *debreceni, a marosvásárhelyi és a kassai.*

Érdekes egybevetésekre ad alkalmat ez a három jelentés, amely Magyarország három különböző jellegü kerületéről számol be. A debrecenit a gabonatermelés és kereskedés, meg az állattenyésztés és az ezekhez tartozó gazdasági ipar uralja. A kassai kerület Magyarország egyik első iparos területe. A marosvásárhelyi pedig most küzködi keresztül iparának gyermekéveit.

A három kamarai jelentés tartalmáról már számot ad az a néhány bevezető szó is, amelylyel a jelentést a miniszterhez felterjesztik. A marosvásárhelyi buzog az alázatosságtól, tehát a jelentésben sok a kérés. A debreceni, a miniszteri rendeletre való hivatkozással, a rendelkezésnek egyszerüen eleget tesz. Tehát objektiv. A kassai rövid és velős jelentést igér. Tehát követel. Le styl c'est l'homme.

A *debreceni* kerület 1898-ban is nagyon érezte még azoknak a sulyos viszonyoknak a terhét, amelyeket az előző esztendő rossz termése teremtett. De e kedvezőtlen gazdasági viszonyokon kivül a politikai és törvényhozási viszonyok által teremtett bizonytalan helyzet is káros hatással volt az iparra és kereskedelemre. Az állattenyésztés szembeötlő hanyatlást mutat. A sertésvész pusztításainak meg volt még a nyoma és a sertések létszáma nem érte el az azelőtti magasságot. A juhtartás *teljesen elveszitette* jelentőségét. Csak ott található, ahol a gazdasági viszonyok annak tartását elkerülhetlenül szükségessé teszik. A szeszgyárak működése és eredménye kielégitő A kamara területén nagy lendületet vett a homoki szőlőültetés és a kamara kivánatosnak tartaná, hogy Ausztriában az 1893. XXIII. t.-c.-kel hasonló törvény alkottassék. A birtokviszonyok kedvőtlenek: sok a gazdátlan, illetve árverés alatt levő birtok. A föld kinálata nagy, ára 30%kal olcsóbb, mint 5—6 év előtt. A pénzviszonyok kielégitők, pénzintézeti válság nem történt. A fenyőfa-anyag tutajozása kedvező viszonyok között folyt le. Az utolsó két évben mintegy *egy millió köbméter* szálfa-anyag került a piacra. Hátránvára szolgál a tutajozásnak, hogy kellő szabályrendeletek hiányában mindenféle visszaélést követnek el a tutajok kifogásanál és az árvizek által elsodort fák visszaszerzésénél. Egész folyóvizi *kalóz-ipar* fejlődött ki a Tisza mentén. Sürgős segitséget óhajt a kamara. Az általános iparviszonyok nem voltak kedvezők. Az ipari tevékenység még mindig az ezredéves kiállitás érezhető hatása alatt szenvedett. Örömmel üdvözli a kamara az ipartörvény revizióját, az uj szövetkezeti törvényt, az u onnan alakitott ipartanácsot és az iparfelügyelői intézmény decentralizációját. A szociális viszonyok kedvezőek. A részleges munkabeállitások tulnyomó részben az épitő ipar terén tapasztalt. a kőmives mesterek részére monopóliumot teremtett viszonyok következményei voltak. Kivánatos az épitő iparnak törvény által való mielőbbi szabályozása. Az agrárszocializmus teljes megszüntetéséhez nagyban hozzájárult a munkástörvényen kivül a kamarának az a törekvése, hogy a népnek téli foglalkozást adjon. A kisipar küzd, mint azelőtt és sanyaru helyzetét sulyosbitja a külföldről és Ausztriából beözönlő mindenféle gyári készitmény, amelynek olcsóságával a versenyt nem birja ki. Kiszámithatlan kárt okoznak a léptennyomon keletkező kartellek is. A gyáripar a kerületben fejletlen. Azok a gyárak, amelyek ugy ahogy prosperálnak, számos külső körülmény behatása alatt állanak. Például a *trebusa-fejérpataki* üveggyár részére a fát a máramarosi erdőigazgatóság a gyári teleptől távol eső helyekről engedi vágatni; az *uj-hutai* üveggyártól a vasuthoz vezető közut oly állapotban van, hogy a gyári termékek szállitása majdnem lehetetlen. Többszörös kérelmezés sem használt. A kefe- és meszelőgyártásban a kivitel folyton fokozódik, a keleti forgalomban azonban még mindig Triesztre vagyunk utalva. A háziipar erős fejlődésnek indult. Máramarosban a gyékényszövés, Ugocsában a gazdasági faeszközök készitése honosult meg. Végül a jelentés a kamara tevékenységéről számol be.

A *marosvásárhelyi* kamara jelentése szomoruan konstatálja, hogy az 1897. év sanyaru közgazdasági viszonyai 1898-ban még kedvezőtlenebbre váltak. Ennek az oka főképp a rossz termésben keresendő. A kamara kerületét alkotó négy székely vármegyében buzából a megelőző 1897. esztendővel szemben 22 ezer métermázsával, rozsból 37 ezer métermázsával kevesebb termett. A kukorica termés sem felelt meg a várakozásnak. Bor a peronoszpora és jégverés miatt kevés termett. Olasz és hamis borok foglalták el a tért. Csikvármegyében 3 uj gőzfürész keletkezett. A fakereskedés fellendites érdekében kivánatos volna a tarifa mérséklése. A gyáripar szük korlátok között mozgott. Az 1763-ban alapitott gróf Mikes-féle üveggyár megszünt. A gyáripar fejlesztése a folytonosan fokozódó kivándorlas megszüntetése végett is szükséges volna. A kézmüipar helyzete a kamara területén kedvezőtlenebb volt, mint bármikor. Az ipar szánalmas helyzetét elegendőképpen illusztrálja az a körülmény, hogy a fel millió lakossal biró Székelyföldön az 1897-ben váltott 826 iparigazolványnyal szemben 1898-ban csak 618 uj igazolványt váltottak. A 147 iparbeszüntetéssel szemben pedig 1898-ban 169 iparos hagyta el mübelyét. E kedvezőtlen körülmény részben a tömörüléstől vitt idegenkedésnek a következménye. Székelyudvarhelyt néhány év előtt a cipészek közös műhelyt alakitottak, ami oly nagy mértékben fokozta versenyképességüket, hogy az Alföldre is szállitanak már cipőket, csizmákat. Reménységgel üdvözli a kamara a központi hitelszövetkezetet, igazi föllendülést azonban csak *az önálló vámterülettől* vár. Kivánatosnak tartja a kamara, hogy székhelyén egy a késmárkhoz hasonló szövő iskola létesittessék. Kivánatos volna továbbá a marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi állami ipari szakiskolaknak internátussal való kibővitése, a székelyföldi iparmuzeum államositása; ipari tanműhelyek létesitése és ipari vádortanitók alkalmazása. A kereskedelmi szakképzes teljesen parlagon hever. A székely házi szövőipar érdekében szükségesnek tartja a kamara, hogy a valódi székely szőttesek származásukat igazoló védjegygyel láttassanak el s azok a portékak, amelyek ilyennel ellátva nincsenek, mint nem hazai eredetüek a házalástól való eladastól tiltassanak el. Célravezetőnek tartja a kamara a jelentékenyebb pontokon képzett fazekasok letelepitését. A fonó és szövőipar folytonos hanyatlásban van, takacs alig van már a kamara területén. A ruházati és bőripar vegetál. A Székelyföld képviselve lesz néhány iparros készitményével a párisi világkiállitáson. A pénz és hitelviszonyok kedvezőek voltak. A székely vasutak ügyét sürgősnek mondja a kamara és azoknak a kiépitését mielőbb óhajtja. A jelentés legszötetebb fejezete a székely kivándorlásról szóló rész. 1898-ban 7407-en vándoroltak ki. Nyolc év alatt a kivándorlók száma 38.483-at tett. Magából Háromszékvármegyéből 1530-an nem jöttek vissza 1898-ban. Ezek az adatok minden kommentár nélkül elegendők arra, hogy sürgős segitséget követeljenek.

A *kassai* kamara jelentése az 1898-ik évet a következőképp jellemzi: Általános lehangoltság, a vállalkozási kedv megbénulása, megcsappant közforgalom, a behozatal tultengése, kivitelünknek a minimumra való leszállitása. A nagykereskedelmet a a következő sztves szavakkal irja le:

A legfontosabb agai nagy mértékben megsinylették azt az áldatlan hajszát, amelyet a *legmérvadóbb helyről titkon* és nyiltan istapolt vad agrarizmus inditott meg. E mesterségesen kiélesitett érdekharcnak gyakran felekezeti lobogó, népparti jelszavak alatt létesitett alkotásai, a gombamódra termő fogyasztási szövetkezetek, amelyek félhivatalos és hivatalos jellegének eltagadása már nem is divik, irtóháborut folytattak a detailkereskedés ellen is. A kisiparra vonatkozólag ez a megjegyzése: Nem az ipartörvény többé-kevésbé becsületes revíziója, nem a khinai falaknak város- és faluszerte való felállitása, nem a szövetkezésnek kétes áldásai, nem a numerus clausus csodás hatásaitól, hanem *gazdasági önrendelkezési joguk visszaszerzésétől* függ és csakis ezáltal létesithető életrevaló kisiparunk fellendülése és felvirágzása. A kis- és nagyipar levertségének védelmére a következőt kérdezi a jelentés: Csoda-e, ha az a fölött való elkeseredés, hogy a háziiparnak a közszállitásoknál történt eddigi pártolását a kiegyezés molochjának szolgáltatják ki, majdnem dühöngéssé fajult, amikor országszerte komolyan tárgyaltatott az az eshetőség, hogy a magyar állam vasuti politikáját, ezt az egyetlen fegyvert, amelylyel meglevő és létesitendő iparat a vámközösség szerencsétlen állapotában megvédheti, a kiegyezés bálványának feláldozni készül?

Ez a hang vonul végig az egész jelentésen, amely szidja a tőzsdei üzelmeket, az államot, amért a vasgyártásban konkurrál, a kartelleket, az osztrák ipart, a cseh, morva és szileziai gépgyárak *briganti* versenyét, a desperátus állapotban lévő megyei közlekedési eszközöket, *gyászbaborultan* nézi a fazekasipart, támadja a fegyházipart, a söradót, sőt a kereskedelmi szakoktatásra vonatkozó fejezetben *önmagát a kamarát is.* A jelentéshez teljesen méltó objektiv hang a következő — szó szerint idézett — megjegyzésben éri el legszebb mondatát: *A pótkávégyártás* (Kassa) a piszkos, a vallási fanatizmus rut fegyverével küzdő gácsországi konkurrencia erőlködései dacára türhető eredménynyel végezte az elmult gazdasági évet.

Ime, három kamarai jelentés. Érdemesek az elolvasásra, mert főbb vonásokban megismertetik velünk egyes területek kereskedelmi és ipari fejlettségét és felhivja a figyelmet azokra a segitő eszközökre, amelyre még szükségük van. És nemcsak azt mutatják meg, hogy olyik kamarának milyen a kerülete, hanem azt is, hogy a kerületnek milyen a kamarája. Nem árt, ha mindkettőt tudjuk.

A m. kir. államvasutak bevételei a végleges leszámolások szerint a folyó év április havában is elég kedvezően alakultak, amennyiben az áruforgalom mintegy 200.000 forinttal többet eredményezett mint az előző év megfelelő havában. Bevételtett ugyanis április havában gyors- és teherárúk után 4,893.327 frt, (mult évi áprilisban 4,695.414 frt), a személy-, podgyász- és katonaforgalomból 1,852.596 frt, (mult évi áprilisban 1,896.357 frt), a különfélék után 515.160 frt (446.290 frt); összesen 7,261.083 frt. (7.038.061 frt). Az év elejétől április hó végéig pedig voltak a végleges bevételek: a személyszállitásból 6,568.122 forint (a mult év első harmadában 6,503.487 forint), az áruforgalomból 21,324.017 forint (19,851.942 forint), különfélék után 1,903.175 forint (1,749.262 forint); összesen 29.795,394 forint, a mult év megfelelő időszakának 28.104.691 forintjával szemben; az idén tehát 1.690,703 forinttal, vagyis 6%kal több.

Szeszüzlet. (*A Budapesti Napló* tudósitójától.) A lefolyt héten a szesz ára 1½ frttal emelkedett. Régen mult, hogy a szeszüzletben egynéhány nap lefolyása alatt ilyen tekintélyes áremelkedés előfordult volna; hogy a megváltozott helyzetnek mi a tulajdonképpeni oka, azt mindazok, kik tudósitásainkat egy óv óta figyelemmel kisérik, nagyon jól tudják. Akik azonban azt hiszik, hogy a szeszárak emelkedésének most már vége lesz, szintén csalatkoznak; jelenleg még régi készletek vannak az országban, melyek csak a jövő termelési évadban kerülnek eladásra, ezen mozzanat talán már az őszszel bekövetkezhetik és akkor a szeszárak 60 frtra való emelkedésének mi sem állja többé az utját.

Mai jegyzések: nyersszesz finomitók részére 19½—20 forinton, finomitott szesz nagyban: 57—57¼ forinton, kisebb mennyiségben 58 forinton, denaturált szesz nagyban: 18½—19 forinton, egyes hordókban 20 frton.

Vas. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) A lefolyt hét piaci forgalma meglehetős volt. Áraink a kereslet és kinálat kölcsönös hatása szerint szilárdak. Nagyobb áremelkedés csak a kovácsolt vascsövek és egyéb kovácsolt vasaknál mutatkozott, amely előbbieket 2 %-kal, az utóbbiakat 5 %-kal magasabb árért kinálták. Budapesti helyi árak 100 kgként 2% engedménynyel: magyar nyersvas 4.45—4.65 frt, Bessemer-nyersvas 4.55—4.75 frt, witkowitzi nyersvas 4.50—4.60 frt, félnyersvas 4.20—4.30 frt, magyar rudvas 9.60—10.— frt, stájer rudvas 11.——11.20 frt, tartánylemez 20.—— forint, hengerelt vasgerenda 11.——11.20 frt, vaslemez 12.30—12.60 frt, horganylemez 41.50—42.20 frt. Öcskavasak: nehezebb vasdarabok 3.50—3.60 frt, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— frt, I. rendü öntöttvas törmelék 3.50—3.60 forint, elégett öntöttvas törmelék 1.50—1.80 forint, öcska vas-sin 3.50—3.80 frt. 100 kgként tiszta készfizetés ellenében.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Hadapród. Mindenekelőtt a katonai ügyosztályban kell jelentkeznie. Ott bejelenti az elutazását. Azután teljes diszben jelentkezik a térparancsnokságnál, ugyane célból. A vasuti jegyet, a marsruta előmutatása mellett, sajátjából kell fedezni, ezt azonban az ezrednél való bevonulásakor megtéritik, sőt előre kapja ki a visszautazás költségét is. Visszautaznia nem rögtön kell, két-három héttel később is megteheti. Mihelyt állandó lakóhelyére visszaérkezett ujra jelentkeznie kell a katonai ügyosztálynál, egyben a marsrutát vissza kell küldenia az ezrednek.

S. J. *Komló* és **Sch. J.** *Nagy-Bajom.* 1. Hat középiskolai bizonyitványnyal három évig gyakornokoskodni kell egy gyógyszertárban. Azután gyakornoki vizsgálatot tehet a budapesti vagy a kolozsvári egyetemen. Ha ezzel is készen van, beiratkozhatik az egyetemi tanfolyamra, mely két évig tart. Ez idő alatt le kell tenni az előirt szigorlatokat s akkor gyógyszerészeti diplomát kap. Vagy az egyetemi tanfolyam előtt vagy utána két évig müködni kell mint segé nek. Csak azután nyithat gyógyszertárat, ha ugyan a belügyminiszteriumtól engedélyt kap reá. 2. A diploma még több, mint az érettségi vizsga. 3. A pálya nagyon ajánlatos, gyógyszerészekben igen nagy a hiány.

88.894. sz. előfizető. 1. Vészi József főszerkesztőnket a szászsebesi kerület szabadelvü programmal választotta meg országgyülési képviselővé. 2. Este nem illik fiatal leánynak egyedül sétálni. 3. Blaha Lujza összes dalai összegyüjtve, egy könyvben még nem jelentek meg. Annyi az, hogy nem is lehetne egy kötetben kiadni. Egyes nótagyüjteményeinek azonban, melyek kizárólag az ő dalait tartalmazzák, a zenemükereskedők bármelyikénél kaphat.

Hiu leány. Ha betegségében a hajgyökerek elpusztulnak, semmi orvosszere a világnak nincsen, mely önnek uj hajat adhatna; ha pedig a hajgyökerek még épek, ki fog nőni a haj magától is. Legyen tehát türelemmel. És ha másképp nem lehet s a hiu ga okvetlen megköveteli a hajat, akkor bizony csak vásároljon — idegen hajat. Ha jó helyről veszi, amelynek szolidságában megbizhatik, nem kell félnie semmitől.

Minerva. Aki valamely társaságba lép, tartozik magát bemutatni. Az első látogatást tehát a vendégnek kell megtennie. Annál inkább, mert önök már régebben ismerik.

K. Gy. *Lőnyabánya.* Ha az a szegénységi bizonyitvány szülőinek és hozzátartozóinak teljes vagyontalanságát igazolja s önnek iskolai képzettségénél fogva joga van az egyévi önkéntességhez, államköltségen szolgálhat.

L. J. *Budapest.* A dolog komolyságában még nem igen bizunk, azért is foglalkoztunk a kérdéssel annyira csupán általánosságban. Meg lehet győződve, hogy mihelyt valami pozitivum meg fogja reá adni az okot, egész lelkünkkel fogjuk fölkarolni az eszmét magunk is. Egyelőre azonban óvatosaknak kell lennünk ezzel a problémával szemben.

Kiváncsi. *Csurog.* Nem láttuk a keresztlevelét, de ha a szamitásunk nem csal, ugy 28—29 éves lehet a müvésznő. Jászsági születésü, magyar régi nemes család sarja.

K. A. *Nagyvárad.* Nagyon könnyen megtörténhetik bizony, hogy a honvédséghez osztják be. Ez ellen pedig nem lehet reklamalni. Az ő baja, hogy megcsinaltatta a közös hadseregbeli uniformisát, mielőtt még tisztában lett volna a beosztásával. Az nem mentség, hogy idegen helyen nem képes magát saját költségen ellátni. Katonáék az ilyen kifogásokat nem veszik figyelembe.

Uj előfizető. 1. Budapesten a II. IV. VII. és VIII. kerületi községi polgari leanyiskolakkal kapcsolatosan, mindenütt van női kereskedelmi tanfolyam is. Az évi tandij 20 frt. Fölvételi föltételek: a polgári vagy felsőbb leanyiskola négy osztalyanak sikeres elvégzése és legfeljebb 18 éves életkor. A tanfolyam egy évre terjed. Beiratkozás: szeptember 20—30. napjain. 2. Az egy evi önkéntességi jogért azon év februar végéig kell folyamodnia, a melyben 21-ig életévet betölti.

P. I. *Ujpest.* Bosznia és Hercegovina költségvetése mintegy 20 millió forint, amelyet a bevételek jórészt fedeznek. Sőt 1898-ban 58.430 forint fölösleg is volt.

G. V. A névmagyarositási klauzulát nem köteles az illetékes anyakönyvi hivatalnak bemutatni, mert a belügyminisztérium hivatalból értesiti róla. Ami a fiát illeti, aki az engedelyezés előtt született, érte külön kell folyamodni a névmagyarositás engedelyezéséért.

K. A. *Csenger.* Köszönjük az értesitést. Nem használtuk föl, mert a rosszhiszeműség kétséges, talán tévedett az illető kereskedő.

G. M. *Ó-Buda.* A 23-ik gyalogezred törzse és az 1-ső zaszlóalj Zomborban, a 2., 3. és 4-ik zaszlóalj Bécsben állomásozik.

L. A. *Török-Szákos.* Köszönjük, szivesen fogadjuk az ajánlatát.

Antónia. 1. Legyen nyugodt, az nem csalás. Azt a sorsjatekot éppen azért engedelyezte az állam, hogy mindenki akkor vehessen részt benne, amikor éppen akar. 2. Ha a fiu már négy középiskolát végzett, adjak be az állami közép iparisko laba (VIII., Népszinház-utca 8.). Ott öt szakosztaly van: az épitészeti, gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari szakosztalyok. Aki peldaul elvégzi a fém-vasipari szakosztalyt, a megfelelő gyakorlattal, azt szoktak nevezni müiakatosnak, ha pedig a faipari szakosztalyt, müasztalosnak. Szóval a közép iparisko la olyan munkásokat nevel, akik az ipari kulturanak bizonyos magasabb fokán állanak, mint azok, akik *csak* müneleyekben tanulják meg a mestersegeiket. Az iparisko la végzett növendekei, különösen azok, akik a megfelelő középiskolai előképzettséggel is birnak, szinte predestinalva vannak arra, hogy szakmájukban önálló mesterek lehessenek, akik a foglalkozasuk körébe vagó ujitásokat alkalmazni tudják. A tanfolyam mind az öt szakosztalyon harom esztendő. Beiratási dij 2 frt, tandij félévenkint 5 frt s azonkivül a használandó müszerek biztositékául szintén 5 forint fizetendő. A tanfolyamok hallgatóinak önmagukat kell élelmezniök, mert az intézetben nincsen internátus. Ez természetesen egy kissé költséges dolog. Teljesen ingyenes kiképzésre senki sem tarthat számot. 3. A honvédiskoláknál igenis vannak ingyenes, illetőleg alapitványos helyek, de ezekre első sorban az alapitók családtagjainak és rokonainak, másodsorban a katonatisztek és hivatalnokok árváinak van igényük. A folyamodványok, akár ingyenes, akár félingyenes, akár fizető helyre folyamodik az illető, mindig a honvédelmi minisztériumhoz intézendők. A pályázatokat rendszerint kora tavaszszal irják ki s a fomodványokat május 31-ig kell beadni. 4. Négy gymnáziumi osztályt végzett fiu mehet a bányászati, végrehajtói, adóhivatali, iparmüvészeti, katonai, kereskedelmi, pénzügyi szolgálati, posta és távirdai altiszti, szinmüvészeti, tanitói, telekkönyvvezetői, tengerészeti, alsó foku tisztviselői, hivatalnoki, vasuti altiszti, stb. pályákra. 5. Ha nincs érettségi vizsgálata, ugyanczek a pályák állnak előtte, azonkivül az állatorvosi, anyakönyvvezetői, festészeti, gazdasági, gyógyszerészi, jegyzői és papi pályák. 6. Finom, halvány bőr, amelyen keresztül a vének átlátszanak, hosszu nyak, mély, álló vállak, elálló lapockák, hosszu s lapos mellkas, besüppedt kulcstájak és bordaközök, megfeszült nyakizmok, gyöngén fejlett izomzat, könnyü elpirulás, elsápadás, étvágytalanság, könnyü elfáradás, gyöngülés, soványodás, vérszegénység, száraz köhögés, lázas állapot (különösen az esti és éjjeli órákban), vérköpés. Teljes biztossággal csak az orvos állapithatja meg a bajt, akinek mindennap van alkalma megfigyelni a beteget. A sorvadás különben nem okvetlenül halálos betegség. Akárhányszor továbbfejlődésében megáll a baj s akkor a beteg akár a nyolcvanas éveket is eléri. 7. Az irásból való karakter-következtetés főszabályait 1899. január—márciusi almanachunkban közöltük. Szerezze meg azt, akkor maga is megalkothatja belőle az itéletét. Nekünk nincs időnk reá. — **Pedagógus.** Nem kell három évet szolgálnia, állásánál fogva joga van a póttartaléki kedvezményre. — **Sch. M.** *Zsarnóca.* Nemességi ügyekben csak az Országos Levéltár adhat felvilágositásokat. Méltóztassék egyenesen oda fordulni. Szabályszerü kérvénynyel azonban, kellően fölbélyegezve, mert ott magánlevelezéseket nem folytatnak. — **M. M.** *Nagyvárad.* Olyan tárgyu magyar szakkönyvet nem ismerünk. Irjon valamely szegedi nevesebb szappangyárnak, ott talán megmagyarázzák a készitésmódját. — **F. J.** *Budapest.* A francia kör helyisége a Roval nagyszállóban van. — **Á. V.** *Cséz.* Ezt kérdezze meg egyenesen a megnevezett urnál (Pannonia-szálló). — **T. A.** Miniszteri engedélylyel leteheti az államszámviteli vizsgát s arra magánuton is elkészülhet, ha igazolni tudja, hogy mint szolgálatban levő államhivatalnoknak ettől függ az előmenetele. — **Egy előfizető.** Akármelyik fővárosi zenemükereskedőnél megkaphatja, például: a Harmoniánál (Váci-utca), Mercy Károlynál (Dorottya-utca), Nádor és Bárdnál (Károly-körut 8.) stb. Az árát ott mondják meg. — **W. M.** *Horgos.* Garde des dames = hölgyek kisérője. Tehát lehet férfi is, nő is. — **V. S.** *Vágujhely.* A budapest—fiumei csatorna kolosszális tervéről már Baross miniszter sége alatt volt szó a kereskedelmi minisztériumban. A terv részletei felől nincs tudomásunk, azokról csak a minisztériumban kaphatna esetleg felvilágositást. — **K. M.** *Szegzárd.* Kérdésével forduljon a Köztelek szerkesztőségéhez (IX. Üllői-ut 25.), ilyen szakkérdésekben ott szivesen adnak utbaigazitást. — **Dr. K. A.** *Versec.* Ismételjük a választ: Székelykeresztur és Déva. — **Pacsai előfizető.** Nem ismerjük azt az intézetet, tehát felvilágositással sem szolgálhatunk felőle. De irjon egyenesen oda a polgármesteri hivatalhoz: mellékelje a válaszbélyeget, akkor biztosan kap választ. — **Vaj.** Tegyen ajánlatot a Budapesti Tejcsarnok Társaságnak (Rottenbiller-utca) vagy a Budapesti Központi és Vásárcsarnok Igazgatóságának (IV. Vámház-körut). Igy talán értékesitheti. — **K. Gy.** *Mezö-Tárkány.* Megirtuk már s most ismételjük, hogy a görzi polgármesteri hivatalnál tessék tudakozódni az örökség felől. Természetesen a válaszbélyeget is mellékelni kell. — **K. J.** *Szeged.* Mattasich-Keglevich főhadnagy pörét érteltük alatta. — **D. J.** *Sárvár.* Magyarországnak közös külügyminisztere van Ausztriával: gróf Goluchowski Agenor. — **Ilonka.** 1. Azok a sorsjegyek külföldön nem árusithatók. Ausztriai lakos azonban játszhatik vele, ha a sorsjegyet a belföldön szerzi be. 2. Fölvesznek teljesen kezdőt is, hiszen az iskolának éppen a célja, hogy tanitson. 3. A kiadóhivatal meg fogja küldeni. 4. Még nem tudjuk, mikor adjak át a forgalomnak, de annak idején közölni fogjuk a napját. — **V. F.** *Aszód.* Mi sem tudunk arról a dologról többet, mint a mennyit ez a hirdetés közöl. Ha nem kapná meg ingyen, vegye meg pénzert. Négy-öt forintért megkaphatja a Dréner Ignac és fia orvosi müszerkereskedésében (VI., Kossuth Lajos-utca.) — **R. D.** *Cs. Csány.* Ha jó protekciója van, a kereskedelmi miniszter kivételes engedélyével esetleg fölveszik a tanfolyamra. A beiratási dijat csak a beiratáskor kell lefizetnie. — **Szabadalom.** A Magyar Királyi Szabadalmi hivatal cime: VII., Erzsébet-körut 19. A szabadalmi eljárást részletesen ismertettük a Budapesti Napló 1899. január-márciusi almanachjában. Méltóztassék azt megszerezni, abban megvan minden tudnivaló. — **Jolánka.** Kérésével forduljon egyenesen a szerzőhöz, Rutkai György urhoz, a Pester Lloyd szerkesztőségénél (V. kerület, Dorottya-utca.) — **Istení szöke.** Petőfi *összes* költeményei meg nem jelentek meg német nyelven. Egyes költemenyei igen, meg pedig: Dux Adolf, Kertbeny, Szarvady, Hartman, Meltzel Hugó, Neugebauer László, Sturm, Schnitzer és mások forditásaiban s nagyobbrészt külföldön. — **Aradi árvaleány.** Az irgalmas nővéreknek Ausztria és Magyarország területén ket zardajuk van: Graeban és Szatmárott. Akármelyikben folyamodhatik fölvételert. Lo kell tennie a róm. kat. hitvallást és a zárdai egyszerü fogadalmat. akkor okvetlen fölveszik. — **F. F.** *Mélykut.* Ebben a speciális gazdasági kérdésben forduljon a Köztelek szerkesztőségéhez (IX. Üllői-ut 25.), az szivesen ad felvilágositást. — **Szecesszió.** 1. Szerezze meg a *Budapesti Napló* április 1-i számát, abban nagy részletességgel ismertettük a *szecesszió* lényegét, keletkezését és értelmét. 2. Nem volt tiszt, csak tiszthelyettes. — **Gimnazista leány.** A postai hivatalos díjszabás szerint, 150—250 gramm sulyu nyomtatványok, keresztkötés alatt, 5 krajcáros bélyeggel küldhetők a belföldi forgalomban. — **97.146. számu előfizető.** *Kun-Szent-Márton.* Rendelje meg *Pósa* Lajos *Az én ujságom* cimü gyermeklapját. Kiadóhivatala: VI. Andrássy-ut 10. — **Sz. V.** *Szeged.* Igen, van reá mód, hogy ilyen munkálkodással jövedelmet biztosithasson magának. Tegyen ajánlatot a szerkesztőségeknek, lehetőleg személyesen és már kész forditásokkal, hogy munkáját megismerhessék. Mi sajnálatunkra nem reflektálhatunk a forditásokra, mert azokat a szerkesztőség belső tagjai végzik.

Sorsjegyek.

F. M. Jószív-sorsjegyei közül a 6483—632. számu 2 forinttal kisorsoltatott, a másik nem nyert.

K. A. *Kolozsvár.* Az a *3%-os magyar nyeremény*, mint ön röviden irja, miféle sorsjegy? A többi nem nyert.

Higyótér K. Magyar vöröskereszt sorsjegyei közül az 1699—90. számut kisorsolták 6 forint 50 krajcárral, a többi nem nyert.

F. B. 31910. Magyar vöröskereszt sorsjegyét (226—80.) 6 forinttal kihuzták, a többit még nem sorsolták ki.

T. I. *Nagy-Talmás.* Olasz Vörös Kereszt sorsjegyei közül a 227—15. és 8235—39. számuakat egyenkint 31 lirával kisorsolták. A többit nem huzták ki.

Nyeremény. Ha megismétli kérdését, illetőleg még egyszer megirja a kérdezett sorsjegyek számait, szivesen utána nézetünk. Levelét vagy nem kaptuk meg, vagy valamiképp elkallódott, mert a szerkesztőség tagjai közül egyik sem emlékezik reá.

G. I. *Budapest.* — **Sz. A.** *Budapest.* — **Irénke.** — **W. S.** *Török-Kanizsa.* — Sorsjegyeik *nem* nyertek.

Napirend.

Naptár. Hétfő, augusztus 7. — Római katolikus: Kajetán hv. — Protestáns: Kajetán. — Görög-orosz: (julius 26.) Hermolausz. — Zsidó: Elul 1. R. Ch. — A nap kél reggel 4 óra 30 perckor. — Nyugszik este 7 óra 7 perckor. — A hold kél reggel 5 óra 19 perckor. — Nyugszik este 7 óra 8 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Muzeum: Természetrajzi tára, nyitva délelőtt 9-től délután 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 2—6-ig.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

A Hádoló díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Allatkert nyitva egész nap.

A
Budapesti Napló
részére
Apró hirdetéseket
és
Előfizetéseket
elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leóna, Lipót-körut.
Posch József, Váci-körut 80.
Özv. **Véber** Vimosné, Váci-körut 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.
Mosch utca 22. Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmánné, Harmincad-utca 1.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksáné, Andrássy-u. 38.
Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körut sarok.
Sopronyi V., dohány-nagytőzsde. Kerepesi-ut 1.
Özv. **Hallada** Anna, Muzeum-körut 10.
Szánto Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-körut 50. Baross-utca sarok.

Szinházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.
M. KIR. OPERAHÁZ.
NÉPSZINHÁZ.
MAGYAR SZINHÁZ.
VIGSZINHÁZ.
Szünet.

FŐVÁROSI NYARI SZINHÁZ.
a Krisztinavárosban.
Hétfő, 18 9. évi augusztus hó 7-én.
Utazás Magyarország körül.
Látványos népraiz énekkel és táncokkal 3 sz.-ban. Irta: Bokor József.
Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Hétfő, 1899. évi augusztus hó 7-én.
Dreyfus, az Ördögsziget áldozata.
Alkalmi szenzációs szimű hét képben, hiteles adatok nyomán irta Deréki Antal.
Személyek:

D'Arras	Haday	Patty	ifj. Polgár
Walsin	Kesztler	D'Abbeville	Árkossy
Picquart	Bihari	Henry	Sajó
Dreyfus	Hidvégi	Lucie	Feld Irén

Mohrenheim Fehérvári.
Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ.
O-Budán.
Hétfő, 1899. évi augusztus hó 7-én.
Sulamit, Jeruzsálem leánya.
Keleti opera 4 felvonásban, 7 képben. Irta: Goldfaden Dávid. Zenéjét szerzette: Dávidsohn Emánuel.
Kezdete 7½ órakor.

Ős-Budavára.

Ma hétfőn, 1899. augusztus 7-én.
Uj! müsor Uj!
Prince O-Kabe japán csoport.
Carmencita.
Black and White Yara.
Operette, bohózat, variété, vigjáték.
Belépődij este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.
Mérsékelt áru belépőjegyek a dohánytőzsdékben kaphatók.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.
Uj villamos berendezés, renoválás és átalakitás miatt a mulató zárva marad.
Megnyitó előadás 1899. augusztus 12-én uj müsorral és uj különlegességekkel.
Albrecht Ferenc igazgató.
A télikert, kávéházhelyiségek és Chambre separéck nyitva vannak. Minden este Munczy Lajos zenekara.

„HATTYU" GŐZMOSÓDA

Budapest,
VII., Óvoda-utca 19.
sz. alatt
megnyilik.

Nyaralók

ulajdonosainak,
AEOL"-hangszerek.
A szabadban természetes léghuzam által zengnek és önmagukban igen kellemes varázserő összhangzást idéznek elő, ami minden fogékony kedélyre merjlepő és kedves benyomást gyakorol.
Ily hangszerek kiválóan kertek, lugnok és villák stb. igazi díszéül szolgálnak és e helyekről nem is volna szabad azoknak hiányozni. — Részletes árjegyzék díjtalan.
Sternberg Ármin és Testv.
cs. és kir. udvari szállítók
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 36 sz.
Zongora-tornok: Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sarok. Zongyalota.

Köhögésnél,
rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pomatefűcukorkát.

Zálogházi

cédulákat veszek.
Eladok
13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlóggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyűrük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.
Grünberger Ármin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Nagy vagyont
szerezhet az ország bármely helyén lakó férfi vagy nő, könnyü otthoni munkával, ki a
„Kereskedelmi Vegyészet"
cimü könyv most megjelent, kétszeresen bővitett uj kiadását megrendeli mert e könyvből oly foglalkozást tanul mely férfi, nő, gyermek tőkebefektetés nélkül, naponta 10—15 forintot, de évente legkevesebb 2—3000 forintot megkereshet.
Kinek biztos, jó keresete nincs, ki mellékfoglalkozást óhajt, (tisztviselők, tanitók is) ki családját hasznosan akarja foglalkoztatni, rendelje meg e könyvet.
A vaskos könyv ára 1 frt 50 kr (az első kiadás 3 frt volt) és kapható az ország összes könyvkereskedéseiben, vagy megrendelhető a
„Kereskedelmi Vegyészet"
könyvkiadóhivatalánál
UJPEST,
István-utca 2. szám.
Mindenki önmaga és családja iránti kötelességet teljesit, ha ezen könyvet a legközelebbi könyvkereskedésben megtekinti.
Megrendelhető és mindenütt kapható továbbá „Az illat és szépitő szerek készitése" cimü könyv. Hölgyeknek nélkülözhetetlen. Ára 60.

Sztraka-Tannin-csokoládéja mindenféle **hasmenést** rögtön megszüntet. Kapható gyógytárakban.

Beniczkyné Rajza Lenke
válogatott regényei
Beniczkyné. Saját kezébe ... —.50
Beniczkyné. Ő az. Regény ... 1.—
Beniczkyné. A hegység tündére ... 1.—
Beniczkyné. Rang és pénz ... 1.—
Beniczkyné. A vér ... —.50
Beniczkyné. Közvélemény ... 1.—
Megrendelhető a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában, **József-körut 18.**

M. kir. államv. igazgatós. 100533/C. IV.
Hirdetmény.
(Közvetlen személydijszabás egyrészt Bécs—Budapest és Zágráb, másrészt a magy. horv. tengergőzhajózási-társaság állomásai közti combinált vasuti és hajózási forgalomban Fiumén át.)
A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint f. é. szeptember 1-től kezdve egyrészt Bécs, Budapest és Zágráb, másrészt a magy. horv. tengerhajózási társaság jelentékenyebb állomásai közti combinált vasuti és hajózási forgalomban Fiumén át közvetlen személydijszabás lép életbe, melylyel egyrészt a Budapest és Zágráb állomások, másrészt a magy. horv. tengerhajózási társaság állomásai közti kombinált vasuti és hajózási forgalomban 1898. évi julius 1-től érvényes személydijszabás érvényen kivül helyeztetik.
Ezen dijszabás a m. k. államvasutak dijszabás elárusító osztályában, VI., Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérért kapható.
Az igazgatóság.
(Utánny. nem dijaztatik.)

Kávé

behozatal Fiuméből.
Székküldés közvetlen a tengeri hajóról.

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó izü	4.60
1 zsák 4 k. Caracas-kávé jó izü	5.40
1 zsák 4 k. Kuba kávé erős és zamat.	5,76
1 zsák 4 k. Sultán Mocca-kávé	5.80
1 zsák 4 k. Arany Java kávé ér. sz.	5.80
1 zsák 4 k. Portoriké gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 k. Kék Java gyöngykávé	6.80

elvámolva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül.
Meg nem felelő árut készséggel kicserélünk.
Fratelli Deisinger
Fiume.
A magyarországi kávésok bevásárlási forrása.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Köznép-osztály,
Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc-József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.
ROTHBERGER JAKAB
Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Butor
finom angol ebédlő, renaissance hálószoba, selyem baroque szalon, férfi bőr garnitura és egyes különféle butorok, függönyök, képek stb. nagyon olcsón eladó. Dorottya-utca 5. sz. I. em. 21.

Erős Sándor épitész Budapest, VI., Dessewffy-utca 11
ajánlja szabadalm. 5—8 cm. vastag
GYPS-CEMENT VÁLASZFALAIT
és födémeket
bármely fesztávolságban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély sulyuak, bárhol alkalmazhatók és tűzmentesek. Elvál alatnak akár külön, akár egész épitkezések tervezésével és felépitésével együtt. Költségvetések készitésére és eddig készitett munkák bemutatására alánlkozik.

KRÓNIKUS

Viszketeg, mindenféle sömör, ótvar, bőrhámlás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánltatik az Erényi-féle „Ichtiol-Salcil," mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyitja. Használati utasitással ára 3 korona.
„MAKACS"

Csuz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szakgatás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készitmény az Erényi-féle
„NERVIN"

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszertárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körut 17.

Szeplőt, májfoltokat
és az arc mindenféle tisztátalanságát hogy nyom nélkül eltüntessük, használjunk
szigeti hatyu-crémet
szigeti hattyuszappannal és *mozdóvizzel* egyetemben. — Egyedüli készitője Özv. Buzáth Mártonné gyógyszertára M.-Sziget. Főraktár: Török J. gyógyszertára Király-utca 12.

Kereskedelmi Akadémia Kolozsvárt.

Bennlakással 100 tanuló részére.

Ezen intézetet végzett ifjak jogositottak a **katonai önkéntességre.** A bennlakás a kényesebb igényeket is kielégitő modern berendezésü, egészséges és tágas munka- és hálótermekkel, ebédlővel és kórodával, fürdővel, olvasó-, zene-, vivó- és játéktermekkel, (összesen 68 terem), tekepályával, 4488 m. tágas udvarral, a tornázatra teljes berendezéssel, vizvezték és légszeszvilágitással van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétaligetnek. A teljes ellátásért 400 frt fizetendő s a folyamodások augusztus 15-ig beadandók.
Az első osztályba négy középosztályt végzett ifjak vétetnek fel; — évi tandij 60 frt.
Az intézet 1878 óta áll fenn; a mult évben 258 növendéke volt.
Részletes programmot küld az igazgatóság. 7965

Mesés találmány
a „Kosmos"-féle
változó Levelező-lapok.

Egy csodagépet vélünk a változó levelezőlapban elrejtve találni, ha kezünkbe veszszük. **Bámulatba** ejti az embert ezen találmány. A levelezőlapon látható alakok éppugy **mozognak,** mintha elevenek volnának: Egy jókedvü clown szemünk előtt emelgeti bohócsapkáját, mozgatja mindkét kezét s felénk öltögeti nyelvét. A másik kép: Egy bájos szépségü szunnyadó leányt ábrázol, de ime látogató jelentkezik és csodák csodája, a még az imént szunnyadó leány mosolyogva nyitja fel szemeit. Nem tudunk betelni a képek látásával. Eddig megjelent két sorozat, egy-egy sorozat 10 különféle változó képes levelezőlapokat tartalmaz, elegáns, csinos kivitelü boritékban. — Ára 1 sorozatnak, 10 drb 80 kr., mely összeg bélyegekben is beküldhető, 2 sorozat, 20 drb 1 forint 30 kr. **Viszont elárusitók** 50 drbot 2 frt 50 krért, 100 drbot 4 frtért, 1000 drbot 35 frért rendelhetnek. Kapható a főelárusitó cégnél **Magyar Keresk. Közlöny, Budapest, VII. ker Károly-körut 9. sz.**

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.